БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряат-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 234 (6669)
НОЯБРИИН 11
СРЕДА
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Шэнэ амжалтануудай түлөө тэмсэе

Бурят-Монголой ажалшад Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 36 жэлэй алдарта ойе бүхы советскэ арадтаяа хамта туйлай ехэ баяр баясхалантайгаар hайндэрлэбэ.

Энэ гайхамшагта ойе hайндэрлэлгэ хадаа советскэ хүнүүдэй Коммунистическэ партида ба Советскэ Правительствода хизааргүй дуратай ба үнэн шүтэнги байдагые шэнэ хүсөөр харуулаа. Манай уужам ехэ Эхэ ороной городууд болон тосхонуудта болоhон ажалшадай митингнүүд болон демонстрацинууд СССР-эй арадуудай морально-политическэ нэгэдэл тухай, тэдээнэй эбдэршэгүй хани барисаан тухай үшөө дахин гэршэлээ.

Октябриин 36 жэлэй ойе мүн дэлхэйн бүхы түрүү, прогрессивнэ хүн түрэлтэн hайндэрлэhэн байна. Арадай демократиин оронуудай ба капиталистическэ гүрэнүүдэй ажалшад пролетарска интернационализмын идейнүүдтэ үнэн сэхэ байhанаа харуулхын тулада, хүдэлмэришэд, таряашадай социалистическэ гүрэниие дэлхэй дээрэ анха түрүүн байгуулhан, эрхэ сүлөөтэ ба зол жаргалта ажабайдалай замые дэлхэйн бүхы арадуудта заажа үгэhэн советскэ арадта баясхалан хүргэжэ байдагаа харуулхын тулада ноябриин 7-до үйлсэнүүдтэ, талмайнуудта гараа.

Коммунизм байгуулгада улам ехэ илалтануудые туйлаха байhандаа этигэн, Эхэ оронойнгоо аша туhада шэн зоригтойгоор тэмсэхэ гэжэ шиидээд, манай ороной арадууд Октябрьска революциин 37-дохи жэлдэ элсэн оробо. Оронойнгоо экономико болон культурые саашадань дэбжүүлхэ талаар советскэ арадай үмэнэ асари ехэ перспективэнүүд нээгдэнхэй. Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин түүхэтэ XIX съезд манай арадай саашадаа шиидхэхэ зорилгонуудые тодорхойлоо. Съездын табиhан зорилгонуудые шиидхэлгэ хадаа советскэ общественэ үйлэдбэриин хүсэнүүдэй саашадаа орьёлмо түргэнөөр ургаха ябадал хангаха, советскэ хүнүүдэй саг үргэлжэ ургажа байгаа культурна болон материальна эрилтэнүүдые шадаал hаа ехээр хангаха арга олгохо байна.

Партиин съездын заабаринуудтай зохилдуулан, КПСС-эй Центральна Комитет ба Советскэ Правительство болбол 1951—1955 онуудта СССР-ые хүгжөөхэ табадахи табанжэлэй түсэбые дүүргэлгэ ба үлүүлэн дүүргэлгые шамдуулха хэрэгтэ зорюулагдаhан нэмэлтэ хэмжээнүүдые мүнөө абажа байна. Энэ оной сентябрьда болоhон КПСС-эй ЦК-гэй Пленум социалистическэ хүдөө ажахын бүхы hалбаринуудые түргэнөөр дэбжүүлхэ замуудые хараалаа. Сентябрьска Пленумэй hүүлээр парти, правительство болбол малажал, мүн хартаабха ба овощь тарилга хүгжөөхэ тухай, МТС-үүдэй хүдэлмэри тухай тусхай тоггоолнуудые [illegible]аhан байна. Парти, правительство арадай хэрэглэлэй зүйлнүүдэй үйлэдбэрилгые эрид дээшэлүүлхэ талаар, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин хүдэлмэриие, худалдаа наймаанай хүдэлмэриие hайжаруулха талаар эрид хэмжээнүүдые абажа байна. Эдэ бүхы хэмжээ-ябуулганууд хадаа советскэ хүнэй хэрэгцээнүүд ба эрилтэнүүд тушаа парти, правительствын зүгhөө саг үргэлжэ анхарал оролдолгын гаргагдажа байдагай эли тодо гэршэ мүн.

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые, тэрээнhээ хойшо парти ба правительствын гаргаhан шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар мүнөө манай республикын ажалшадай үмэнэ. СССР-эй бүхы арадуудай үмэнэ табигдаhандал адли, хойшолуулагдашагүй шухала зорилгонууд табигдаад байна. Бидэнэр түбхын түрүүндэ ниитын малай тоо толгойе түргэнөөр олошоруулха, тиихэтээ хамта, тэрээнэй ашаг шэмые ниилээд дээшэлүүлхэ ёhотойбди. Мүнөө малажалда эгээ харюусалгатай үе — малай үбэлжэлгын үе ерэнхэй. Табигдаhан зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлгэ хадаа үбэлжэлгые хэр зэргэ эмхитэй hайнаар үнгэргэлгэhөө дулдыдаха байна. Малай үбэлжэлгэдэ хүсэд бэлдээгүй, малай байрануудые бэлэдхэжэ мүнөө хүрэтэр хүсэд дууhаагүй, фермэнүүдые кадрнуудаар гүйсэд хүсэлдүүлээдүй колхозууд манай республика дотор үшөөл бии байна гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Шалгалтаар элирүүлэгдэhэнэй ёhоор, Кабанскын, Закаменай, Мухаршэбэрэй ба бусад зарим аймагуудай хэдэ хэдэн колхозуудта үбhэ тэжээл мүнөө хүрэтэр хүсэд орошологдоогүй байhаар, тэрээниие иишэ тиишэнь гаргашалха ушарнууд үзэгдэнэ. Иимэ дутагдалнуудые саашадаа тэсэжэ болохогүй. Дурсагдаhан аймагуудай партийна ба советскэ органууд эдэ дутагдалнуудые усадхаха талаар зохихо хэмжээнүүдые дары абаха зэргэтэй.

1954 оной хабарай тарилгада жэшээтэ hайнаар бэлэдхэхэ гээшэ республикын колхозууд болон МТС-үүдэй мүн лэ хойшолуулагдашагүй шухала зорилго болоно. Хүдөө ажахын бүхы культурануудай үрhэ хүрэнгые саг соонь хааха. Тракторнууд болон прицепной машинануудые эрхим hайнаар заhабарилха, агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые саг соонь үнгэргэхэ гээшэ ороохото, техническэ, овощной культурануудай үндэр ургаса абалгые хангаха байна. Хүдөө ажахын олон зуугаад мэргэжэлтэд—механизаторнууд, агрономууд болон зоотехнигүүд партиин уряада харюусан, МТС-үүд болон колхозуудта хүдэлмэрилхэеэ гараа. Хүдөө ажахые дэбжүүлхэ зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын тулада тэдээниие зүбөөр ашаглаха хэрэгтэй.

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй hүүлээр Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд колхозно үйлэдбэриин бүхы hалбаринуудые хүгжөөхын түлөө республиканска социалистическэ мүрысөө эмхидхэе гэhэн уряатайгаар республикын хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаhан байна. Маленковой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй энэ үүсхэлые хүдөөгэй ажалшад халуунаар дэмжээ.

Колхозууд болон МТС-үүдэй партийна организацинууд колхозуудай, МТС-үүдэй хоорондо, фермэнүүдэй, гүүртэнүүдэй, бригадануудай хоорондо социалистическэ мүрысөө үргэнөөр эмхидхэхэ зорилготой. Партиин айкомууд мүрысөө дэлгэрүүлхэ, түрүү дүй дүршэлые, наукын туйлалтануудые пропагандалха ба дэлгэрүүлхэ хэрэгтэнь колхозууд болон МТС-үүдэй партийна организацинуудта тодорхой туhаламжа үзүүлхэ ёhотой.

Экономико ба культурые хүгжөөлгэдэ парти, правительствын хүтэлбэреэр республикын ажалшадай шэнэ амжалтануудые туйлаха байhанда ажаг hэжэг байхагүй.

Научно-техническэ хани харилсаан тушаа Советско-Албанска Комиссиин сесси тухай коммюнике

СССР-эй ба Албаниин Арадай Республикын хоорондо научно-техническэ хани харилсаан тушаа Советско-Албанска Комиссиин сесси 1953 оной октябрьда Москвада болобо.

Баталагдаhан Протоколтой зохилдуулан, Советскэ Союз медицинскэ институдые эмхидхэхэ проектнэ документаци, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин зарим түхэлэй продукциин технологическа процессүүдые тайлбарилhан бэшэгүүдые, битум үйлэдбэрилхэ электростанцинуудые, түмэр замай транспорт ашаглаха тушаа заабаринуудые ба бусад материалнуудые Албанида дамжуулан үгэжэ, Албаниин Арадай Республикада научно-техническэ туhаламжа үзүүлхэ байна. Ой модоной, модо дархалалтын, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностьда хэрэгтэй кадрнуудые бэлэдхэхэ талаар hуралсалай түсэбүүд, программанууд ба hуралсалай туhалбаринууд тэрэшэлэн үгтэхэ юм.

Тэрээнhээ гадна, барилгын материалнуудые үйлэдбэрилтэ, автомобильна транспорт ашаглалга эмхидхэхэ хэрэгтэ газар дээрэнь техническэ туhаламжа үзүүлхын тулада, цитрусовэ культурануудые ургуулха талаар Советскэ Союзай дүй дүршэл дамжуулан үгэхын тулада советскэ мэргэжэлтэд Албанида эльгээгдэхэ юм.

Советскэ Союз хадаа хүдөө ажахын зарим hалбаринуудай хүдэлмэриин түрүү дүй дүршэлтэй ба СССР-эй нефтяной промышленностиин научно-шэнжэлэлгын организацинуудай хүдэлмэришэдтэй танилсаха арга боломжые албанска мэргэжэлтэдтэ үгэхэ байна.

Советскэ Союз Албанида научно-техническэ туhаламжые түлөөhэгүйгөөр үзүүлхэ юм.

(ТАСС).

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

Үргэн хэрэглэлэй эд бараа ехээр үйлэдбэрилнэ

ЧЕЛЯБИНСК. КПСС-эй Челябинска обкомоор зарлагдаhан областиин нютагай ба кооперативна промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн болобо. Үргэн хэрэглэлэй зүйлнүүдые ехээр үйлэдбэрилхэ, ассортиментыень үргэдхэхэ ба шанарыень hайжаруулха гэhэн асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Нютагай ба кооперативна промышленностиин предприятинууд мебель, трикотаж ба гэртэ хэрэглэгдэхэ бусад зүйлнүүдые олоор бүтээн гаргалаг болоо. Челябинскын ба областиин нютагай промышленность олон миллион түхэригэй продукци арад зондоо түсэбhөө гадуур бүтээжэ үгэhэн байна. Ажаhуудалые хангаха олон арбаад предприятинууд ба мастерскойнууд энэ жэлдэ хүдэлмэрилжэ эхилээ. Шэнэ түхэлэй мебель, никелированнэ орон, гэрэл, гэрэй люстрэ, гутал, хубсаhа үйлэдбэрилжэ эхилээ. Нютагай промышленностиин предприятинуудта 250 гаран механизмууд hүүлшын хоёр жэлнүүдтэ тодхэгдоhон байна. Зарим зүйлнүүдые поточно аргаар бүтээнэ.

Урда Уралай баялиг, түүхэй эд муугаар хэрэглэгдэнэ, түрүү технологи hулаар нэбтэрүүлэгдэнэ гэжэ зүблөөн дээрэ тэмдэглэгдэбэ. Бүтээгдэhэн олон зүйлнүүдэй үнэ сэн ехэ зандаа байна. Зүблөөндэ хабаадагшад хүдэлмэриингөө дүй дүршэлые мэдэлсэбэ, үргэн хэрэглэлэй зүйлнүүдые ехээр үйлэдбэрилхэ ба шанарыень hайжаруулха талаар хэмжээнүүдые хараалба.

(ТАСС).

Малай байрануудые бариха барилгын материалнууд

Эд хэрэглэгшэдэй коопераци барилгын материалнуудые худалдалга хүдөөдэ үргэдхэнэ. Ой модоной материалнуудай, шифер, толь, сонхын шэл ба цементын ехэ фонднууд малай байрануудые барижа байгаа колхозуудта худалдагдахаар хараалагдаhан байна.

Бии байгаа коопстройторгнууд ба оптово базануудhаа гадна, модоной ба бусад барилгын материалнуудые, үйлэдбэриин эд бараа худалдаха станци шадарай, район хоорондын магазинууд-складуудые эмхидхэхэ гэжэ Центросоюзай правлени шиндхэбэ.

(ТАСС).

Шэнэ ургасын свёклын сахар

ВИННИЦА. Областиин сахарна промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд Октябриин урда тээхи мүрысөөндэ ехэ амжалтануудые туйлаба. Тэдэнэр үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 3200 мянган пүүд ехэ сахар шэнэ ургасын свёклоhоо үйлэдбэрилэн гаргаба.

(ТАСС).

„Беларусь" гэжэ маркын тракторнуудые олоор гаргажа эхилбэ

МИНСК. (ТАСС). Минскэ тракторна заводой трактор хабсаруулгын № 2 цех hайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй. Газар элдүүрилгын мөөритэй «Беларусь» гэжэ маркын түрүүшын трактор конвейерhээ гараба. Хүдөө ажахын универсальна шэнэ машинануудые олоор үйлэдбэрилжэ эхилээ.

№ 000001 гэhэн заводской номертой түрүүшын тракторай үнгэ шэрынь гоёор ялалзана. Конструкторнууд, инженернүүд, хүдэлмэришэдэй—предприятиин бүхы коллективэй эршэмтэй ажалай ашаар энэ трактор байгуулагдаа.

Мөөритэй «Беларусь» гэжэ трактор дизельнэ двигательтэй юм. Энэ хадаа оронойнгоо колхозууд болон совхозуудай полинууд дээрэ үргэнөөр хэрэглэгдэхэ байна. Шүдэтэй түмэр мөөринүүдтэй юрын тракторнуудhаа энээнэй илгаань юуб гэхэдэ, шэнэ машинада шинэнүүд хэгдэнхэй юм. Энэ трактор олон янзын хүдэлмэри бүтээжэ шадаха байна. Тэрэ болбол хүдөө ажахын ямаршье хүдэлмэридэ: газар хахалалга, борнойлго, таряа тарилга, хахалжа таригдаhан культурануудай, тэрэ тоодо квадратно-гнездовой аргаар hуулгагдаhан хартаабхын ряд хоорондын элдүүрилгэ хэжэ шадаха байна. Энэ тракторай хэдэн олон скорость хадаа ашаа шэрэлгэдэ энээниие хэрэглэхэ арга боломжо үгэнэ. Таряа сохилгодо, мүн үрhэ сэбэрлэлгэдэ тэрэшэлэн хэрэглэгдэжэ болохо. Тэрээндэ табигдаhан дизельнэ двигатель 37 мориной хүсэтэй юм. «Беларусь» гэжэ трактор хадаа навеснэ, хахад навеснэ прицепной зэр зэмсэгүүдые шэрэжэ хүдэлмэрилхэ болоно. Эдэ зэр зэмсэгүүдые үргэхэ ба доошонь буулгаха гидравлическа тусхай системэ тэрээндэ табигданхай. Иимэ ушарhаа прицепщигэй ажал хэрэггүй болоно.

Түмэр мөөринүүдтэй бусад маркын тракторнуудтай сасуулбал, шинэтэй мөөринүүдые энээндэ табиhанай ашаар ашагтай хүдэлмэриинь коэффициент ниилээд дээшэлүүлэгдэhэн байна. Уйтан зайтай рядуудые элдүүрилхэдээ багадхагдаhан баллонуудые мөөринүүдтэнь табижа болохо юм. Тэрээнhээ гадна ямар хүдэлмэри хэхэ байhаниие хараадаа абажа, мөөринүүд хоорондын зайе 120-hоо 180 сантиметр хүрэтэр хубилгаха аргатай байхаар тракторай голнууд зохёогдоhон байна.

Мүнөө заводто гаргагдажа байгаа трактор — «МТЗ — 2» гэжэ модель мүн. «МТЗ — 1» гэжэ моделиин машина ерэхэ жэлэй эхеэр бэлэдхэгдэжэ эхилхэ байна. Тэдэнэр хоорондоо урла голойнгоо конструкцяар илгаатай юм. «МТЗ—1» гэжэ маркын тракторай урдахи мөөринүүд машинын түргөөр эрьехэ арга олгоно.

«МТЗ—3» гэжэ тракторай шэнэ модель зохёогдожо байна. Тэрэ хадаа хлопково полинууд дээрэ хүдэлмэрилхэ болоно.

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй түүхэтэ тогтоолоор зориглуулагдаhан тус предприятиин коллектив эдэ машинануудые түргөөр бүтээн гаргажа эхилхын тулада ехэ хүдэлмэри хэбэ. Шэнэ тракторай детальнуудые бүтээдэг бүхы хүдэлмэришэд нормоёо саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэнэ.

Москвагай шэнэ кинотеатрнууд

Мүнөө Москвада арбан кинотеатрнууд баригдажа байна. Тэдэнэй зариманиинь энэ жэлдэ ашаглалгада үгтэхэ юм.

СССР-эй архитектурын академиин үнэнтэ гэшүүн советскэ мэдээжэ зодчий И. В. Жолтовскиин проектээр 800 hууритай, хоёр залтай кинотеатрын ехэ байшан энтузиастнуудай шоссе дээрэ мүнөө баригдажа байна. Мүнөө ханын барилга хирпинсээр хэгдэжэ дүүрэхэ болоо. Хоёр залhаа гадна, концертнэ, уншалгын залнууд, уужам фойе эндэ бүтээгдэхэ юм.

Энээндэл адли байшан Новоселенскэ переулогта баригдана. Харагшадай 700 hууритай кинотеатрын иимэ байшан Добрынинска талмай дээрэ баригдаха юм. Барилгашад байшангай hуурн табиха котлованиие эндэ малтажа дүүргэхэ болоо.

Котельническэ эрье шадар ба Восстаниин талмай дээрэхи үндэр байшангууд соо хоёр кинотеатр бэлэдхэгдэнэ. Тэдэнэй нэгэн соо 300 hууритай зал, нүгөөдэдэнь тус бүри 270 hууритай хоёр зал байха юм. Эдэ кинотеатрнуудта доторой гоёолтын хүдэлмэри хэгдэжэ байна.

Можайскэ шоссе, Ново-песчана үйлсэ, Смоленскэ талмай ба бусад газарнуудта баригдажа байгаа байрын шэнэ байшангууд соо кинотеатрнууд түхеэрэгдэхэ юм.

(ТАСС).

Ноябрьда болохо тиражууд

Гүрэнэй урьhаламжын шүүбэритэ хоёр тираж энэ оной ноябрь hарада болохо юм. СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ (1951 ондо гаргаhан) гүрэнэй урьhаламжын шүүбэритэ 4-дэхи тираж ноябриин 15-да Николаев городто болохонь.

Гүрэнэй дотоодын 3-процентнэ шүүбэритэ урьhаламжын 36-дахи шүүбэриин гол тираж ноябриин 30-да Кутаиси городто болохо байна.

(ТАСС).

Ноябриин 7-до Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 36-дахи ойе Улан-Удэдэ hайндэрлэбэ. № 68 дунда hургуулиинхид Соведуудэй талмай дээрэ ябана.

А. Мантаевай фото.

Д. ЖАЛСАРАЕВ

ТҮРЭhЭН ҮДЭР

Түрэhэн үдэр — мэдэнэбди —
нангин лэ хүн бүхэндэ.
Түүхэдэ түрүүлэн тогтоhон
Совет засаг, гүрэнэй
Түрэhэн үдэрынь
хэды
нангин бэ арад зондо!
Түмэн түмэн жэлнүүдтэ
солонь мүнхэл тэрэнэй.
Ажалшадта харша засагые
хосоргон hандаан хуряаhан
«Аврорын» дууhаа үнгэрбэ
гушан зургаан жэл.
— Нютагаархимнай hанадаг юм:
тэрэл үедэ мухаряа hэн
Нюдарган, ноён байhан
хара бузар Ваанжил. —
Түүхын олон жэлнүүд соо
гушан зургаа — агшан.
Түбhэн гүрэн энээн соо
hуурихаа холо ошоогүй.
Имагтал Совет Оромнай
шэнэ замаараа дабшан,
Илалтануудые туйлаhаниинь —
богонёор хэлэбэл—тоолошогүй.
Эрхэ сүлөөhөө эхилжэ
эдеэ хоол хүрэтэр,
Эрдэм соёл
болон
эд бараанай дэлгэртэр,
Волгын, Днепрын барилгаhаа
түрэл нютагтам түгэлдэр
Багахан ГЭС,
үгыш hаа,
байшан клуб хүрэтэр —
Маша баялиг намартал
мандан байгаа эдэ хуу:
Манай арадай ажал,
манай ороной аллар суу,
Баатар коммунис партиин
бата бэхи ударидалга,
Балта хадууртанай зохёоhон
засаг түрын оролдолго.
Үнэн hайн хүнэй байдал
олон зондо жэшээ юм.
Үндэр баян оронойминай
хүсэн түгэс алхасань
Олон арад, оронуудта
үнэтэ hургаал бэшээ юм.
Олошороо хани нүхэднай —
хүхюун байна ажаллахань.
Түрэhэн үдэр — мэдэнэбди —
нангин лэ хүн бүхэндэ.
Түүхэтэ түрүүлэн тогтоhон
Совет засаг, гүрэнэй
Түрэhэн үдэрынь
хэды
нангин бэ арад зондо!
Түмэн түмэн жэлнүүдтэ
солонь мүнхэл тэрэнэй.

Колхозой түрүүлэгшын лекци

«СССР-эй хүдөө ажахы—дэлхэй дээрэ эгээн түрүү ба механизированнэ ажахы» гэhэн темэтэй лекци Мухаршэбэрэй аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Фролов колхозойнгоо гэшүүдтэ болон тосхонойнгоо интеллигенцидэ hаяхан уншаба. Лекцидэ 130 шахуу хүн суглараа.

Лектор болбол Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин ашаар Россиин таряашадай эрхэ сүлөөтэй болоhон тухай, Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро ябажа, помещигүүд болон нюдарган баяшуулай дарлалтаhаа мултаржа, жаргалта hайхан байдалтай болоhон тухайнь хэлэбэ. Мүн советскэ засагай жэлнүүдэй туршада СССР-ые хүгжөөлгэдэ туйлагдаhан амжалтанууд тухай, тэрэ тоодо колхозно байгуулалтын хүгжэhэн, хүдөө ажахые механизацилгын ургаhан тухай бодото тоо баримтануудые харуулаа.

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ тушаа Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын хандуулhан анхарал оролдолго тухайда лектор дэлгэрэнгыгээр хэлээ. Тиихэ зуураа, hүүлэй жэлнүүдтэ колхозойнгоо ниитын ажахын хэр зэргээр хүгжэhые, колхозойнгоо үйлэдбэриие механизацилгын ургалтые бодото баримтанууд дээрэ харуулаа. Тэрэшэлэн ойрын 2—3 жэлнүүдэй туршада хэгдэхэ хүдэлмэринүүдтэй колхозниггуудаа танилсуулба.

Нүхэр Фролов Ново-Заганай лекторскэ группын лектор юм. Тэрэ хадаа элдэб темэнүүд дээрэ лекцинүүдые уншадаг. Лектор болбол тус лекциеэ Хуушан-Загандахи колхозниггуудта, малажалай хүдэлмэрилэгшэдтэ болон инвалидуудай байшангайхидта уншаха байна.

Н. Цыбенов.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

КПСС-эй Баргажанай айкомой пленум

КПСС-эй Баргажанай айкомой пленум болобо. «КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй, партиин областной комитедэй VIII пленумэй дүнгүүд ба хүдөө ажахыгаа саашадань хүгжөөхэ талаар аймагай партийна организациин зорилгонууд» гэһэн асуудал эндэ зүбшэн хэлсэгдэбэ. Энэ асуудалаар партиин айкомой секретарь нүхэр Борисов элидхэл хэбэ.

«СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоол аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй политическэ ба ажалай эдэбхиие бүри ехээр дээшэлүүлээ гэжэ элидхэлшэ ба үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые бэелүүлхэ талаар аймаг дотор зарим тэды хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Малажалые ба таряанажалые эрид ехээр хүгжөөхэ хэмжээнүүдые аймагай колхозууд хараалһан байха юм. Аймагай түрүү колхозууд хараалһан хэмжээ-ябуулгануудаа бэелүүлжэ ороо. Жэшээлхэдэ, Баянголой сельсоведэй Карл Марксын нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель малажал хүгжөөхэ түсэбөө бүхы түрэлэй малаар дүүргэһэн байна. Тэжээл буйлуулгые механизацилха хүдэлмэри мүнөө ябуулагдана. Үнеэдые электрын хүсөөр һааха агрегат энэ артель тодхохо гэжэ байна.

Хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ зорюулагдаһан хэдэ хэдэн хэмжээ-ябуулгануудые Телятниково-Уринска сельсоведэй Ворошиловай нэрэмжэтэ, Уланай сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ ба бусад зарим колхозууд хараалаад, хэрэг дээрэ бэелүүлжэ эхилэнхэй.

Гэхэтэй хамта, партийна ба советскэ органуудай зүгһөө хүдөө ажахые хүтэлбэрилгэдэ бии байһан ехэ дутуунуудые пленум элирүүлээ. Малажалые хүгжөөхэ, оroohо таряа, хартаабха болон овощь үйлэдбэрилгые ехээр дээшэлүүлхэ талаар колхознигуудай суглаанууд дээрэ хараалагдаһан хэмжээ-ябуулганууд һулаар бэелүүлэгдэнэ.

Малажалай ехэ гээгдэлтэй байһан тухай элидхэлшэ жэшээнүүдые харуулаа. Илангаяа ниитын малай тоо толгой олошоруулха ябадал хангалтагүйгөөр табигданхай. Жэшээнь, аймагай колхозуудта 9 һарын турша соо 100 эхэ мал бүриһөө 42 унаган, 62 тугал, 44 хурьган ба эшэгэн абтаһан байна. Зарим колхозууд энээнһээшье бага показательнуудтай. Малай ашат шэмэ үгэлгэ, ороohото культурануудай ургаса тон бага байһаар.

Малажал хүгжөөлгын хангалтагүй байһанай гол шалтагаан хадаа тэжээлэй бата бэхи базын үшөө байгуулагдаагүй, эхэ малнуудай һубайрдаг, малай байрын дутамаг байһан ябадал болоно гэжэ пленум тэмдэглээ.

Куйтунска МТС-эй хангалтагүй хүдэлмэри пленум дээрэ хурсаар шүүмжэлэгдээ. Һүүлэй хэдэн жэл соо энэ МТС тракторна хүдэлмэриин түсэб дүүргэдэггүй, баян техникээ дутамагаар ашагладаг, газар элдүүрилгын шанар һайжаруулхын түлөө һулаар тэмсэдэг, сабшалан һайжаруулха талаар даалгабаринуудаа дүүргэдэггүй байха юм. Тэрэшэлэн малажалай ажал ехэтэй хүдэлмэри механизацилхын тулада мүртэй юумэ хэнэгүй.

Пленумдэ хабаадагша нүхэр Лауль үгэ хэлэхэдээ, КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые бодотоор бэелүүлхын түлөө аймагай партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органууд үшөө һулаар тэмсэнэ, хүдэлмэреэ удаанаар шэнэдхэн табина гэжэ тон зүб шүүмжэлбэ. Партийна эхин организацинуудта партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэри хангалтагүй байһан зангаараа. Партиин айком ажахын зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ партийна эхин организацинуудай үүргые дээшэлүүлнэгүй, парторганизацинуудай секретарьнуудтай мүртэй хүдэлмэри ябуулнагүй. Тиин олонхи колхозууд ба МТС-эй партийна организацинуудта партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэри доодо хэмжээндэ байха юм. Олохон партийна организацинууд ниитэ-политическэ хүдэлмэри тоодоггүй, энэ хүдэлмэриие ажахын зорилгонуудые шиидхэлгэһээ таһархайгаар ябуулдаг байна.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Цыренов үгэ хэлэхэдээ, партийна эхин организацинуудые партиин айкомой халирхайгаар хүтэлбэрилдэг тухай тэмдэглээ.

Элидхэлшэ болбол партийно-эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэри тухай, аймагайнгаа колхозууд болон МТС-эй ашаглагдаагүй арга боломжонууд тухай тодорхойтоор хэлээгүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Мүн тэрэшэлэн пленум дээрэ партийна эхин организациин оройдоол нэгэ секретарь үгэ хэлээ. Энэнь пленумэй бэлэдхэл багатайгаар үнгэргэгдэһые гэршэлнэ.

Пленум хадаа партиин айком болон аймгүйсэдкомой зүгһөө хүдөө ажахые хүтэлбэрилгэ һайжаруулха, КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэмжээнүүдые хараалһан шиидхэбэри гаргаа.

АЖАЛШАДАЙ ГОМОДОЛ БА МЭДҮҮЛГЭНҮҮДЫЕ САГ СООНЬ ХАРАХА

Һаяхан ажалшадай депутадуудай Городок городой горсоведэй 8-дахи сесси болобо. Тус сесси дээрэ городой предприятинуудта ба эмхи зургаануудта ажалшадай мэдүүлгэнүүдэй болон гомодолнуудай хэр зэргээр харагдажа үзэгдэдэг тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ. Энэ асуудалаар горсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Ильин элидхэл хэһэн байна.

Элидхэлшэ ба үгэ хэлэгшэд ажалшадай мэдүүлгэнүүдые болон гомодолнуудые городой зарим предприятинуудай, эмхи зургаануудай ёһо тэдыгээр хаража үзэдэг, энэ хэрэгтэ хойрогоор хандадаг байһыень элирүүлэн шүүмжэлбэ.

Ажалшадай депутадуудай городской Соведэй сесси хадаа ажалшадай мэдүүлгэнүүдые ба гомодолнуудые городой предприятинуудта, эмхи зургаануудта хаража үзэхэ хэрэгые үндэһөөрнь һайжаруултада зорюулагдаһан дэлгэрэнгы шиидхэбэри баталан абаба.

Улан-Удын магазинууд ажалаа һайжаруулан, үргэн хэрэглэлэй эд бараа ба эдеэ хоолой зүйлнүүдые ажалшадта улам ехээр худалдана. Главунивермагай магазин октябрь һарынгаа түсэбые үлүүлэн дүүргэв.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нэрлэгдэгшэ магазинай парфюмерно таһагай секциие даагша комсомолка Антонина Кравцова наймаа хэжэ байна. Энэ таһаг октябрийнгаа түсэбые 117 процент дүүргэв.

А. Мантаевай фото.

Ажалшадые эрхимээр хангахын түлөө

Би иигэжэ хүдэлмэрилнэб

Бүхы советскэ хүнүүдтэй хамта, бидэнэр, Хориин сельпогой коллектив, «Советскэ худалдаа наймаа саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба КПСС-эй ЦК-гэй тогтоолые һайшаан угтабабди.

Хориин сельпогой № 10 магазинда продавецээр дүрбэдэхи жэлээ хүдэлмэрилнэб. Тиихэ зуураа, хүдөөгэй ажалшадые үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар элбэгээр хангахын тулада бүхы хүсэ шадалаа гаргадагби. Мүнөө социалистическэ хүдөө ажахые ойрын 2—3 жэл соо ехээр хүгжөөхэ талаар шухала зорилгын советскэ арадай урда табигдаад байхада, худалдаа наймаанай үүргын ямар ехээр дээшэлһэниие мэдэрэн, үнэн зүрхэнһөө хүдэлмэрилнэб.

Байтша оной үнгэрһэн 9 һарын хүдэлмэриин дүнгөөр «Бурмонкоопсоюзай» правлени намда «эрхим продавец» гэһэн нэрэзэргэ олгоо.

Мүнөө парти ба правительствын энэ тогтоолые уншаад байхадаа, 1953 оной декабриин 15-да эд бараанай эрьесын квартальна түсэбые болзорһоонь урид 115 процент дүүргэхэ гэһэн уялга абабаб. Худалдан абагшадай хэрэглэмжэ нёдондонойхидо орходоо жэшээгүй ехээр ургаа. Костюмуудые, радиоприёмнигуудые, ноohон, торгон бүдүүдые хэрэглэлгэ илангаяа дээшэлээ. Эдэ бүгэдые наринаар шэнжэлэн, колхозно таряашад ба малшадые культурна наймаагаар хангаха гэжэ оролдоноб.

А. Ласкутникова, продавец.

Дутуунуудаа элирүүлнэ

Улан-Удэ городой худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд «Советскэ худалдаа наймаа саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба КПСС-эй Центральна Комитедэй тогтоолые ехэхэн дэбжэлтэтэйгээр угтаба. Энэ тогтоолые тэдэнэр бэелүүлжэ эхилбэ. Һаяхан Бурмонторгын городской отделениин №№ 90, 4, 11, 18 магазинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй хамтын сутлаан болоо. Тэндэ үгэ хэлэгшэд парти, правительствынгаа энэ тогтоолые бэелүүлхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулха байһанаа мэдүүлээ.

Магазинуудай хүдэлмэрилэгшэд нүхэд Козлова, Пенькова гэгшэд үгэ хэлэжэ, гүрэнэй худалдаа наймаанай системын магазинуудай хүдэлмэридэхи дутуунуудые элирүүлэн шүүмжэлээ. Магазинуудай хүдэлмэрилэгшэд худалдан абагшадай эрилтэнүүдые муугаар шэнжэлнэ, магазинууд сооньзаримдаа шухала хэрэгтэй эд бараан, эдеэ хоолой зүйлнүүд үгы байдаг гэжэ тэмдэглэгдээ.

Магазинуудай коллективүүд суглаан дээрэ элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудые ойрын сагта усадхахын тула шухала хэрэгтэй эд товарнуудые базаһаа абаха, захилнуудые саг соонь дүүргэн, худалдан абагшадай эрилтые гүйсэдөөр хангахые оролдохо гэжэ шиидээ. Мүн тиихэдэ, эд бараанай эрьесын түсэбые болзорһоонь урид үлүүлэн дүүргэхэ талаар дээшэлүүлэгдэһэн уялга абтаа.

И. Гроссман.

Тобшо һонинууд

39 гүүнһээ—39 унаган

Хэжэнгын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой адуушан Дамдинов энэ жэлдэ даажа байһан 39 гүүнһээ 39 унага абаад, бултыень бүрин бүтэнөөр тэнжээжэ байна.

М. Житихин.

Эхэ гахай бүриһөө 17 поршоонхо

Закаменай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гахайшан Е. А. Максимова энэ жэлэй 9 һара соо хаража байһан эхэ гахайнуудайнгаа тус бүриһөө дунда зэргээр 17,2 поршоонхо абаад түлжүүлээ.

Ц Дондуков.

Новатор Парамонов

Нүхэр Парамонов боро хараан боложо байхада ажалайнгаа үдэрые дүүргэжэ, машинынгаа моторые байлгана. Механизатор нилээд эсэһэн байбашье, машинаяа үглөө үдэрэй хүдэлмэридэ бэлэдхээд орхино. Энэ хадаа Черемуховска леспромхозой түрүү тракторист Петр Парамонов гээшэ. Нүхэр Парамонов газогенераторна «КТ-12» трактор дээрэ хүдэлмэрилхэ зуураа, машинаяа өөрынгөө табан хурган шэнги мэдэхэ болонхой, хүсэ шадалыень гүйсэд ашаглана.

Модо бэлэдхэлэй хабар-зунай сезоной эхилхэдэ нүхэр Парамонов Октябрьска социалистическэ революциин 36 жэлэй ой болотор 1500 кубометрһээ доошо бэшэ модо таллуулха гэһэн уялгаяа сүм дүүргэв. Мүнөө халаан бүхэнэйнгөө нормые 165 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

—Тракторые харууһалха заабариин ёһоор хүдэлмэрилһэнэй ашаар нүхэр Парамонов тракторна хүдэлмэридэ 80 минута соо бэлэдхэхэ аад, 36 минута соо бэлэдхэнэ. Энэ стахановец недели бүхэндэ профилактическа заһабари хэжэ, машинынгаа тоһыень һэлгэдэг, фильтрнүүдыень һайнаар угаан сэбэрлэдэг байна. Трактораа заводилхадаа халааһан тоһо ба уһа хэрэглэдэг. Ажалай һүүлээр двигателеэ газ дээрэ бэшэ, харин бензин дээрэ унтаргаан, үглөөгүүр тэрэнээ түргөөр, бэлэнээр заводилагдаха аргатай болгоно. Халаанай дүүрэхэһээ 30—40 минута урид бункераа түлеэгээр дүүргэдэг байна. Тэрэнь трактораа байлгатарнь газаа тээһээ бага дүрэжэ хатадаг. Тиимэһээ үглөөгүүр газогенераторынь түргөөр носодог юм.

Модоной обоолоотой шэлбүүһэнүүдые тракторта шагтагалгада 18 минута хэрэгтэй болодог байгаа. Нүхэр Парамонов хүдэлмэреэ зүбөөр табижа, тус операциие 10 минута соо хэнэ. Трактор ашаа шэрээд үгсүүр газарта хүсэлхэдөө, тархи талань үндыдэг байна.

—Тракторые үндылгэжэ яажашье болохогүй. Юуб гэхэдэ, тракторай үндыхэдэ картер соохи тоһон хойшоо ородог. Тиихэдэнь, моторой урдахи подшипнигууд тоһогүйдэн түргэн элидэг, хайладаг байна,—гэжэ нүхэр Парамонов хөөрэнэ.

Тракторай үндыхэгүйн тулада нүхэр Парамонов лебёдкороо шэлбүүһэнүүдые трактораймгаа хойтохи щит дээрэ гаратар татажа уяна. Тиин энэ стахановец хүдэлмэриингөө сагые аша туһатайгаар хэрэглэнэ. Ажалайнгаа үдэрэй 73 процентыень үйлэдбэридөө хэрэглэнэ, 11 процентыень бэлэдхэлгэ ба дүүргэлтын хүдэлмэринүүдтэ, бэшыень моторoo һэб гүүлжэ машинынгаа частьнуудые шалгалгада гаргашалдаг байха юм.

Хүлеэгдээгүй элдэб эбдэрэлгэ, частьнуудай гээлтын болохогүйн тулада, стахановец хоёр час болоод лэ гусеницынгаа шанга һулые, подшипнигуудайнгаа тоһо, гусеницынгаа катогуудые шалган харадаг. Тиин зааханшье һулдаад байһан шүрэбые дары шангадхадаг, эбдэрхээ забдаһан юумэеэ заһабаридаг байна.

Солото трактористын хүдэлмэриин амжалтанууд үшөө ондоо юумэнүүдһээ дулдыдана. Нүхэр Парамонов модо ба шэлбүүһэнүүдые трактортань шагтагалагшадые хүдэлмэридөө тон зүбөөр хэрэглэнэ. Тракторай нэгэ рейс хээд ерэхэдэнь, чокеровщигууд (шагтагалагшад) удаахи рейсдэнь ашааень бэлэн болгоод байдаг. Тракторист шэлбүүһэ ба модонуудые зүбөөр, һайнаар, түгсүүлнүүдтэ шагтагалдахагүйгөөр уяхые тэдэнэрһээ эридэг. Гадна, нүхэр Парамонов өөрынгөө чокеровщигуудые трактористын мэргэжэлдэ һургана.

Иигэжэ нүхэр Парамонов хүдэлмэридөө творческоор хандажа, туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарнагүй, өөрынгөө дүй дүршэлдэ бусадые һургана Мүнөө тус участокта стахановец Парамоновой дүршэлөөр хүдэлмэрилдэг трактористнууд олошоржо эхилбэ.

В. Тарабаев.

8 жэлэй түсэб дүүргээб

Манай Эхэ ороной ажалшадта зол жаргалтай ажабайдал Октябрьска социалистическэ революци асараа. Манайда хүн бүхэн хүдэлмэрилхэ, амарха, һураха эрхэтэй. Ажабайдалнай үдэр ерэхэ бүри һайжарна, культурна болоно. Парти, правительствомнай советскэ хүнүүдэй байдалые улам саашань һайжаруулха хэрэгтэ саг үргэлжын анхарал оролдолго хандуулжа байдагые бүхы дэлхэйн хүнүүд харана. Хүдөө ажахые, худалдаа наймаае саашадань хүгжөөхэ, эдеэ хоолой зүйлнүүдые, үргэн хэрэглэлэй эд бараа элбэг ехээр үйлэдбэрилхэ талаар хэдэн тогтоолнууд гаргагдаад, бэелүүлэгдэжэ эхилбэ.

Капиталистическэ гүрэнүүдэй ажалшад ядарал зоболондо дарагдана. Олон тоото хүдэлмэришэд хүдэлмэригүйдэн, хоолойгоо тэжээхэ аргагүйдэнэ. Тэдэнэй хүсэ хүлһөөр капиталистнууд лэ баяжана.

Манайда тиимэ бэшэ. Бидэнэр өөһэдтөө хүдэлмэрилнэбди. Өөһэдынгөө шэн зоригто ажалаар коммунизм тээшэ эрид шууд дабшажа ябанабди.

Би 1946 онһоо хойшо Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой нэгэдэхи паровозо-механическа цехтэ токарёор хүдэлмэрилнэб. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу Ехэ дайнай хойто тээхи табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ һэм. Мүнөө Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые улам хүгжэхын, хүн зоной ажабайдалай бүри һайжархын түлөө бүри эршэмтэйгээр хүдэлмэрилнэб. Табадахи табанжэлэй эхинһээ хойшо 8 жэлэй нормо дүүргэжэ, Октябрьска социалистическэ революциин 36-дахи ойе угтабаб. Паровозуудай элдэб детальнуудые бүтээлгэ дээрэ Средневолжско заводой солото токарь В. Колесовой түрүү метод хэрэглэн, халаанайнгаа нормые 230—250 процент хүрэтэр дүүргэнэб. Хүдэлмэриимни эдэ амжалтанууд энэ түүхэтэ һайндэртэ бэлэг болоһон байна. Социализмын ороной түрэһэн үдэрые иимэ бэлэгүүдээр угтаһан хүдэлмэришэд манай заводой коллективэй дунда олон юм.

М. Багин, ПВЗ-гэй солото токарь.

Сэлэнгэдэ культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд муугаар хүдэлмэрилнэ

1. «КЛУБ ХЭЗЭЭ НЭЭГДЭХЭБ?»

Энэ асуудалые Сэлэнгын аймагай олохон тосхонууд болон колхозуудта саг үргэлжэ дуулажа болохо юм. Клубууд мүнөө культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин центрынь болохо ёһотой байгаа. Гэбэшье, тэдэнэрэй олонхинь үшөөл хүдэлмэрилжэ эхилээдүй байһаар.

Культурын эмхи зургаануудые үбэлдэ бэлэдхэлгэдэ Сэлэнгын аймагай Соведэй гүйсэдком анхаралаа хандуулнагүй. Тэдэ эмхи зургаануудай зарим байрануудынь хэдэн жэл соо заһабарилагдаагүй байһаар. Загастайн хүдөөгэй клуб энээнһээ урдань Сэлэнгын аймагта суутай байһан юм. Тэрэ хадаа тосхоной культурна ажабайдалда ехэ үүргэ дүүргэдэг байгаа. Клубта уранһайханай самодеятельностиин кружогууд хүдэлмэрилдэг, сценэ дээрэнь пьесэнүүд табигдадаг, лекци болон концертнүүд болодог байгаа. Духовой оркестрын хүгжэм доро залуушуул хатар наададаг байһан юм. Гэхэ зуура саг жэлэй ошохо бүри клубайнь байра хуушаржа, потолоогоорнь бороогой уһан гоожодог болошоо. Тэрэшэлэн полынь сүмэржэ, пеэшэниинь бутаршоо. Клубайнь байрада мүнөө капитальна заһабари хэхэ шухала болоод байна. Заһабарилгые зун хэхэ гэжэ хараалагдаһан юм. Гэбэшье, Загастайн сомоной Соведэй гүйсэдком (түрүүлэгшэнь нүхэр Тубанов) энэ хэрэгые тоонгүй байһаар заһабарилгые хойшо татаа. Тиин клуб мүнөөшье болотор хүдэлмэрилнэгүй. Ноёхоной хүдөөгэй клубые заһабарилгада үшөөл ехэхэн хүдэлмэри хэрэгтэй. Маленковой нэрэмжэтэ колхозой правлени зэргэлээд байһан клубта али болохо туһаламжа үзүүлхэ аргатай байгаа. Теэд Ноёхоной сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Буянтуев артельһээ ямаршье туһаламжа абажа шадаагүй. Зүй-Сүтэйн, Тамчын сомоной Соведүүдэй клубуудые заһабарилга мүн лэ үнжэгайрһаар. Тэрэшэлэн колхозуудай олохон клубууд үбэлдэ бэлэдхэгдээдүй. «Коммунизм» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Цыдыпов) клубаа заһабарилжа үшөө эхилээдүй байна.

Фермэнүүдэй болон гүүртэнүүдэй улаан булангууд муугаар түхеэрэгдэнхэй. Жэшээ болон хэлэбэл, Маленковой нэрэмжэтэ колхозой племенной фермын улаан буланда пеэшэниинь табигдаадүй, тэрээн соонь столшьегүй.

Хүдөөгэй хэдэн библиотекэнүүд үбэлэй үедэ хүдэлмэрилхөөр бэлэдхээдүй. Шанаагай хүдөөгэй библиотекэ байрашьегүй байна, номуудынь Калининай нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретариин кабинедтэ табяатай байдаг.

2. КУЛЬТУРЫН ЭМХИ ЗУРГААНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД ТУХАЙ

Клуб болон библиотекэнүүдые даагшад хадаа культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин ёһотой эмхидхэгшэд мүн. Гэхэ зуура, Сэлэнгын аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитет эдэ тушаалнуудта дайралдаһан лэ хүнүүдые табина. Жэшээнь, Юрөөгэй хүдөөгэй клубые даагшаар культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэритэй оройдоошье танил бэшэ нүхэр Минжуровые томилһон байна. Нүүдэл киногой ерэхэдэ клубаа нээжэ үгэхэһөө бэшэ хүдэлмэри тэрэ хэдэггүй һэн.

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдые шэлэн олохо, һурган хүмүүжүүлхэ ба тэдэнэрэй эрилтэнүүдые хангаха хэрэгтэ нютагай Соведүүдэй хүдэлмэрилэгшэд мүн лэ һаналаа табинагүй. Нүхэр Гармаев Ноёхоной хүдөөгэй клубые даагшаар 5 жэл шахуу хүдэлмэрилөө. Тэрэ һайн эмхидхэгшэ байһан юм. Энэ жэлэй хабар болоһон уранһайханай самодеятельностиин аймагай харалгада тус клуб нүхэр Гармаевай хүтэлбэри доро национальна бурят дуу болон танцануудые бэлдэжэ эхилһэн юм, гэбэшье, клубта ямаршье хабаагүй хүдэлмэринүүдые нүхэр Гармаевта тохоһон байгаа. Тингэжэ кружогынь хүдэлмэрилхөө болишоһон юм. Хэдэхэн сагай үнгэрһэн хойно нүхэр Гармаев тэрэ хүдэлмэриһөө гаража ошохо баатай болоо һэн. Теэд клубые даагша мүнөөшье болотор томилогдоогүй.

Культурын хүдэлмэрилэгшэдтэ иигэжэ хайша хэрэгээр хандаһанһаа, мүн буруугаар шэлэн олоһонһоо боложо, тэдэнэр саг үргэлжэ һэлгэгдэнэ. Гансахан энэ жэл Загастай, Зүй-Сүтэй, Доодо-Бухэнэй хүдөөгэй клубта 4—4 даагшад һэлгэгдээ. Культурын олохон эмхи зургаанууд мүнөөшье хүтэлбэрилэгшэдгүй байһаар.

Кадрнуудые зүбөөр шэлэн ололгоһоо боложо культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэридэ нилээд амжалта туйлагдадагынь мэдээжэ. Эгээл иимэһээ хүдөөгэй болон колхозой клуб бүхэндэ өөрынгөө хэрэгые һайн мэдэхэ даагшадые томилхо гээшэ зайлашагүй шухала байна.

3. МҮНӨӨ ҮЕЫН ЗОРИЛГЫЕ ШИИДХЭХЫН ТҮЛӨӨ

Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые үбэлдэ муугаар бэлэдхэһэнэй түлөө аймагай Соведэй гүйсэдком нэн түрүүн зэмэтэй байна. Аймгүйсэдком ажахын хэрэгүүдээр һамааралаад лэ, культурно-гэгээрэлэй энэ шухала хүдэлмэриие мартажархиһан байна. Клубуудые үбэлдэ бэлэдхэхэ тухай асуудалые аймгүйсэдком оройдоол сентябриин 1-дэ хаража үзөө.

Аймгүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэд шиидхэбэри абаһанайнгаа һүүлээр аймагта культурын эмхи зургаануудые мүн лэ мартажархиһан байна. Сомоной Соведүүдэй гүйсэдкомууд октябриин хахадаар түлеэ бэлэдхэхэ, байрын заһабарилга болон түхеэрэлгые дүүргэхэ гэжэ уялга абаһан байгаа. Тэрэ болзорынь үни дүүрээ, гэбэшье, абаһан шиидхэбэринүүдэйнь нэгэшье пунктнь дүүргэгдээгүй. Жаргалантын, Тамчын болон Юрөөтэй сомоной Соведүүд энэ хэрэгтэ зорюулагдаһан мүнгэнһөө нэгэшье түхэриг гаргашалаагүй. Загастайн, Зүй-Сүтэйн болон Шанаагай сомоной Соведүүд тон бага хубиинь гаргашалһан байна.

Колхозуудай партийна организацинууд культурын эмхи зургаануудые хүтэлбэрилхээ оройдоошье болишонхой. Тэдэнэр арад зоной дунда ябуулагдаха культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин асуудалнуудые өөһэдынгөө суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэнэгүй, ажалшадай дунда ябуулагдаха идеологическа хүдэлмэриин энэ шухала участогые тооногүй.

Аймгүйсэдком культурынгаа таһагта, мүн тэрэ таһагые даагша нүхэр Жамбаловта зохихо эрилтэ хэнэгүй. Эгээл иимэһээ тус таһаг культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые бодотоор хүтэлбэрилхын орондо харин элдэб тоосоонуудые суглуулаад лэ бэеэ һамааруулдаг байна. Мэдээтэй ёһоор Ноёхоной хүдөөгэй клуб үбэлдэ бэлэн болоод байбашье, шалгаад үзэхэдэ заһабарилагдажа эхилээдүй байба.

Партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленум хадаа хүдөөдэ культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие шэнэ шатада дэбжүүлхын түлөө хүдөөгэй болон колхозно клубуудые һайжаруулхыень партийна организацинууд болон нютагай Соведүүдые уялгалһан байна. Гэбэшье, Сэлэнгын аймагай культурын эмхи зургаанууд партиин энэ эрилтые үшөөл хангалтагүйгөөр бэелүүлжэ байна. Энээчэй жэшээ болгон аймагай Культурын байшангые (директорынь нүхэр Анчилоев) хаража үзэе. Эндэ материальна һайн база бии юм. Гэхэ зуура, Культурын байшанда хэдэн һарын турша соо самодеятельностиин кружогой хүдэлмэрилөөгүй дээрэһээ зүжэг болон концертнүүд табигданагүй. Эндэ кино болон танцануудһаа бэшэ юумэн болоногүй.

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие үргэнөөр дэлгэрүүлхын тула материальна база байгуулха шухала. Тиибэ-ябабашье Сэлэнгын аймагай хүдөөгэй болон колхозно клубууд материальна базаар ехэ муу юм. Тэдэ эмхи зургаануудта хүгжэмэй болон бусад инструментнүүд, тон үсөөн костюм болон элдэб гоёолтонууд оройдоошье үгы.

Хүдөө нютагуудта лекционно пропаганда үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэхэ ёһотой, гэбэшье, олохон лекторскэ нэгэдэлнүүд оройдоошье хүдэлмэрилхээ болишонхой. Загастайн хүдөөгэй клубай дэргэдэхи лекторскэ нэгэдэлые жэшээ болгон хэлэжэ болохо байна. Нэгэ үедэ эндэхи лекторскэ нэгэдэлдэ олон хүнүүд хабаададаг һэн. Багшанар, врачууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон түрүүшүүл элдэб темээр колхозниигуудта лекци уншадаг байгаа.

Аймагай Культурын байшанда лекционно пропаганда муугаар эмхидхэгдэнхэй. Ново-Селенгинск тосхоной ажалшад үни болоо лекци шагнаагүй. Теэд эдэнэр лекци шагнаха хэды ехэ аргатай байгаа. Юуб гэхэдэ, эндэ олон тоото албахаашад, партийно-советскэ эдэбхитэд болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэд бии юм.

Клубууд, уншалгын байшангууд библиотекэнүүд наукын болон хүдөө ажахын туйлалтануудые ажалшадта үргэнөөр тайлбарилха зэргэтэй.

Колхозно таряашадай культурна эрилтые хүсэд хангахын тула хүдөөгэй культурын эмхи зургаануудай хүдэлмэриие эрид һайжаруулха гээшэ шухала болоод байна. Тиимэһээ культурын эмхи зургаануудай хүдэлмэриие һайжаруулхын түлөө Сэлэнгын аймагай Соведэй гүйсэдком шухала хэмжээ абаха уялгатай.

А. ТЕРЕБ, С. ЦЫБИКОВ.

Малажалай түрүүшүүл хөөрэнэ

МАЛАЖАЛЫЕ ЭРИД ЕХЭЭР ДЭБЖЭЭХЭ ГЭЭШЭ МАНАЙ ХОЙШОЛУУЛАГДАШАГҮЙ ШУХАЛА ЗОРИЛГО МҮН

☆ ☆

Парти, правительствын тогтоолые дүүргэхын түлөө

«СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй түүхэтэ тогтоол хадаа хүдөө ажахын үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудай эрид шууд хүгжэлтэ хангаха, тэрэнэй үндэһэн һуури дээрэ ойрын 2—3 жэл соо манай ороной хүн зоной хэрэглэхэ эдеэ хоол ба хүнгэн промышленностиин түүхэй эдээр элбэг дэлбэг болгохо гэһэн шухала зорилго советскэ арадай урда табиба.

Энэ тогтоолые манай колхозой малшад ба таряашад хүхюу баяртайгаар угтаһан байна. Тиин манай колхозой фермэнүүд, гүүртэнүүд, таряануудта хүдэлмэрилэгшэд арга шадалаа харамлангүй, түсэб ехээр дүүргэлгын социалистическэ уялганууды абаад, ехэ эршэмтэйгээр ажаллажа байна юм.

Жэшээлхэдэ, би ахалагша хонишон ажаллахаа зуура, энэ жэлдэ 100 эхэ хониноо дунда жэшээгээр 118 хурьга абажа, бүтэн бүрин түлжүүлээд, актын ёһоор тушаагааб. Тиихэдэ хонин бүриһөө дунда жэшээгээр 3,5 килограмм нооһо хайшалһан байнабди. Энэ жэлэй эсэг болотор үшөө 30 гаран хурьга түрүүлхэ хараалтай байнаб. Тиигээд энэ жэлдэ 300 толгой эхэ хонинһоо 400 гаран хурьга абаһан болохо байнабди.

Мүнөө манай отарада хамта 450 толгой хонид, тэрэ тоодо 300 эхэ хонид бии. Манай отара Булаг гэжэ газарта байдаг. Хонидоо хоролтогүйгөөр, тарган тобироор ондо оруулхын түлөө зун байхаһаа хойшо нилээд ехэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэгдээ. Хони хурьгадай байра заһабарилагдажа будагдаа. Хонидойнгоо хүсэ шадалые һайжаруулхын түлөө һайн эдеэлэлэй газарнуудаар, намартаа иланхая соломын үзүүртэ адуулжа эмхидхэнэбди. Мүнөө хонидымнай эрхим һайн хүсэтэй болоо. Һайн хүсэтэй хонид үбэлэй үедэ, хэршэе хүйтэн һалхинай болоо һаа, даарахые мэдэхэгүй, хүсэ шадалаа муудадаггүй юм. Зүгөөр үбэлэй үедэ хонидые хаһа саг соонь эдеэлүүлжэ ба уһалжа, һайнаар харуулжа байха хэрэгтэй.

Манай хурьгашад Дарья Кадырова, Клава Петрова, Зейнап Байрамова, адуулгашан Василий Красиков гэгшэд оролдосотой һайнаар хүдэлмэрилдэг, эрхим малшад болонхой.

Бидэнэр парти ба правительствын түүхэтэ тогтоолтой танилсаад байхадаа саашадаа хүсэ шадалаа гамнангүй, улам эршэмтэйгээр ажаллахабди, ерэхэ жэлдэ нарин нооһотой хонин бүриһөө дунда жэшээгээр 3,7 килограмм нооһо хайшалха, 100 эхэ хонинһоо 120 хурьга абаха, нэгэшье хорол гаргахагүй, тарган тобироор ондо оруулха гэжэ социалистическэ уялга абаһан байнабди. Энэ хадаа парти ба правительствын түүхэтэ тогтоолые дүүргэхэ талаар манай ерэхэ жэлэй зорилго болоно. Энээнээ дүүргэхэ байһамнай лабтай.

Салих Ахмедшин.
Ториин аймагай «Коммунизм» колхозой ахалагша хонишон.

Улам эршэмтэйгээр ажаллахабди

Би гахайн фермые даагшаар хоёрдохи жэлээ ажаллажа байнаб. Манай колхозой гахайн фермэ Зэдын гол гэжэ газарта байдаг. Жэлэй эхиндэ хамта 130 толгой, тэрэ тоодо 13 эхэ гахайтай байгаабди. Колхозой үйлэдбэриин түсэбэй ёһоор 1953 он соо гахай үсхэбэрилгэһөө 22.090 түхэригэй олзо доход оруулха, эхэ гахай бүриһөө дунда жэшээгээр 12 поршоонхо абаха, эхэ гахайнгаа тоое 2—3 дахин олошоруулха гэжэ хараалагдаһан байгаа.

Энэ түсэб хэр зэргэ дүүргэгдэжэ байнаб гэхэдэ, октябриин нэгэнэй байдалаар гахай үсхэбэрилгэһөө хамта 22.100 түхэригэй олзо доход колхоздо оруулагдаһан, гахайн тоо 44 толгой болоһон, тэрэ тоодо эхэ гахайн тоо 37 болоһон байха юм. Тиихэдэ 13 эхэ гахайһаа дунда жэшээгээр 12 поршоонхо абаха байгаа һаа, 13,5 поршоонхо абтажа түлжүүлэгдээ. Энэ хадаа гахайшан Доржи Цырендашиевай муу бэшээр ажаллаһые гэршэлнэ.

Гахайнгаа үүлтэр һайжаруулхын түлөө 1952 ондо һайн үүлтэрэй нэгэ эрэ, хоёр эхэ гахай абаһан байнабди. Мүнөө гахаймнай үүлтэр нилээд һайжараа. Энэ жэлэй эхинһээ хойшо 20 гахай шахагдажа, туд бүридөө 100 килограммһаа үлүү шэгнүүртэй болгогдоод, хахадынь гүрэндэ тушаагдаа. Октябриин нэгэнэй байдалаар гахай үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб 110 процент дүүргэгдэбэ.

«СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй түүхэтэ тогтоолтой гүнзэгыгөөр танилсаад байхадаа, манай фермын коллектив дээшэлүүлэгдэһэн социалистическэ уялга абаһан байна. Бидэнэр ерэхэ жэлэй октябриин нэгэн болотор гахайнгаа тоо толгойе 2—3 дахин олошоруулха, тэрэ тоодо 50-һаа доошо бэшэ эхэ гахайтай болохо, гахай үсхэбэрилгэһөө 40.000 түхэриг олзо доход колхоздоо оруулха, нэгэ эхэ гахайһаа 12-һоо доошо бэшэ поршоонхо абаха, гүрэндэ тушааха ба колхозно рынок дээрэ худалдахын түлөө 50 толгой гахай туд бүридөө 100 килограммһаа доошо бэшэ шэгнүүртэй болотор шахаха гэһэн социалистическэ уялга абаабди.

Гэхэ зуура манда дутагдалнууд бии. Энэ жэлдэ 50 гахайн байха нэгэ типовой байра шэнээр бариха байһан аад, бариагүй байнабди. Тиихэдэ, манай колхоз овошь багаар тарина. Тиимэһээ гахайда огородой эдеэн болоод хартаабха гэхэ мэтэ үшөөл багаар үгтэнэ гэжэ мэдэрхэ шухала.

Ушар иимэһээ, ерэхэ жэлдэ эдэ дутагдалнуудаа усадхажа, гахай үсхэбэрилгые саашадань хүгжөөхэ, колхоздоо олзо доход ехээр оруулдаг болохын түлөө оролдохо манай түрүүшын зорилго болоно.

Баба Цыремпилов,
Ториин аймагай «Улаан Бургалтай» колхозой гахайн фермые даагша.

☆ ☆

Хүдөө ажахын республиканска выставкэдэ хабаадагшад

Республикын һаалишадай дунда һү һаалгаар дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Лидия Бадмаева (зүүн гарһаа) һайн амжалта түйлаа. Тэрэ хадаа үнгэрһэн 9 һара соо һаамхай үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2302 литр һү һааһан байна. Мүн тэрэнэй хани Екатерина Доржиева энэ үе соо һаамхай үнеэн бүриһөө 2542 литр һү һаагаа.

Эдэ хоёр түрүү һаалишад һү һаалгаар һайн амжалта түйлаһанайнгаа түлөө республиканска хүдөө ажахын выставкэдэ хабаадалсаба.

М. Минеевэй фото.

Түйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарнагүйбди

«СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоол хадаа манай ороной хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые улам хүгжөөхые эринэ. Гахай үсхэбэрилгэ хадаа хүдөө ажахын олзо ехэтэй эгээл шухала һалбаринуудай нэгэн мүн.

Дурсагдагша тогтоолые уншаад байхадаа манай фермын хүдэлмэрилэгшэд баярлахын ехээр баярлажа, малшадта эсэгэ ёһоной анхарал оролдолго гаргадаг байһанайнь түлөө парти ба правительствода баясхалан хүргэһэн байна.

Манай орон дотор хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг дэлбэг болгохые хараалһан энэ асари ехэ программые ганса һайшаагаад байхагүйбди, мүн бодото ажал хэрэгээрээ энээниие бэелүүлэлсэхэбди.

Табан жэлэй саада тээ манай фермэдэ нютагай үүлтэрэй оройдоо 60 толгой гахай байгаа һэн. Һайжаруулагдаһан үүлтэрэй 271 томо гахайнууд мүнөө бии. Гахай үсхэбэрилхэ энэ жэлэй түсэбые 135 процент дүүргэһэн байнабди.

1953 ондо фермын хүдэлмэрилэгшэд эмэ гахай бүриһөө дунда жэшээтээр 17 поршоонхо абаа. Тэдэнэрынь бултадаа атар таргаар үбэлжэхэеэ байна. Байгша оной 9 һарын туршада манай фермэ 150—150 килограмм амидын шэгнүүртэй 50 гахай гүрэндэ тушаагаа. Ноябрь һара соо гүрэндэ тушаахаяа 70 гахай таргалуулжа байнабди.

Энэ жэлэй 9 һарын туршада гахай үсхэбэрилгэһөө ороһон олзо 100 мянган түхэриг болоод байна. Жэлэй дүүрэтэр 200 мянга болтохоор хараалнабди.

Гахайе түргэнөөр үсхэбэрилхэ гол шухала условинь юуб гэхэдэ, тэрэнние һайнаар харууһалха, бардам хүрэхэ тэжээлэй бата бэхи база байгуулха ябадал болоно. Гахайда элдэб янзын эдеэнүүдые холижо, нормын ёһоор эдеэлүүлхэ хэрэгтэй. Фермэ шадарай участок дээрэ турнепс, свёкло, хартаабха ургуулжа абаабди. Түрэһэн гахайнуудта һайн тэжээл эдюулхэдэ ехэ һайн юм. Яахадааб гэхэдэ, иимэ тэжээл хадаа шэмэ ехэтэй байдаг. Тиимэһээ һаяхан гараһан поршоонхонууд эхынгээ һүндэ садаха байна. Манай фермынхид энэ зундаа хэзээ хэзээнэйхиһээ ехээр силос дараһан байха юм.

Элүүр энхэ поршоонхонуудые түлжүүлжэ, ехэ гахайнууд болгохын тулада тэдэниие нараймаань түлигдэдэггүй байрада байлгаха ёһотой гэжэ гахайн фермэ дээрэхи хүдэлмэриин олон жэлэй дуршэлһөө мэдээб. Гахайнуудай дэбисхэрые саг үргэлжэ һэлгэжэ байха ёһотой.

Гахайн үүлтэрые һайжаруулхын тулада һайн үүлтэрэй азарга гахайнуудые хэрэглэхэ ёһотой. Энээнэй ашаар элүүр энхэ, бэе һайнтай түл абтаха юм.

Манай фермын бүхы хүдэлмэрилэгшэд түйлаһан амжалтаараа һанаагаа амардаггүй, харин тэдэнэй урма зоригынь улам эршэдэдэг. Гахай үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые 1954 ондо 150 процент дүүргэхэбди гэһэн уялта абаад, эсэхэ сусахые мэдэнгүй ажаллажа байнабди.

Ш. Содномов, Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гахайн фермые даагша.

Хони үсхэбэрилгые саашадань хүгжөөхэбди

Ц. БИМБАЕВ, Хэжэнгын аймагай „Зургаанай зам" колхозой ОТФ-е даагша.

Колхозуудай нийтын малай тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ гэһэн шухала зорилго КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй ба партиин обкомой Пленумэй тогтоолнууд дотор табигдаһан. Энэ зорилгые амжалтатайгаар бэелүүлгэ хадаа манай орон дотор ойрын 2—3 жэл соо эдеэ хоолой продуктнуудые элбэг дэлбэг болгохо ба хүнгэн промышленностиин түүхэй эд ехээр үгэхэ ябадал хангаха байна.

Хони үсхэбэрилгэ хадаа колхозоймнай ажахын гол шухала һалбарин болохо юм. Манай хонишод һүүлшын жэлнүүдтэ хонидой тоо толгой олошоруулха ба нооһойнь шанарые һайжаруулха талаар бага бэшэ амжалтануудые туйлаа юм. Мүнөө фермэдэмнай [illegible]000 толгой хонид тоологдоно. Эдэнэй бултадаа нарибтар нооһотой болонхой.

Бидэнэр хонидой үүлтэрые һайжаруулхын тулада ехэхэн хүдэлмэри үнгэргөөбди. Түрүүшээр нарин нооһотой «Алтайска меринос» гэжэ үүлтэрэй хуса олоор хэрэглэжэ, удаань 1951 ондо «Советскэ меринос» үүлтэрэй хусануудые худалдан абажа табяа һэмди. Тэрэнэй ашаар һүүлэй жэлнүүдтэ хонидоймнай үүлтэр нилээд һайжарһан байна. Хониной нооһоной шанар һайжарһа, нёдондонойхидо орходоо энэ жэлдэ 48 центнер нооһо ехые хайшалжа, гүрэндэ нооһо тушааха түсэбөө 240 процент дүүргээбди. Тушаагдаһан нооһоной ехэнхинь нэгэдэхи ба хоёрдохи классай нарибтар нооһон һэн. Тиигэжэ колхознай нооһонһоо энэ жэлдэ 200 шахуу мянган түхэригэй олзо доход абаа. Мүн һүүлшын хоёр жэл соо нооһо худалдаһан зөөреэр колхознай табан автомашина, хоёр сортировко, зернопульт, тогые механизацилгын бусад хэрэгсэлнүүдые абаһан байна.

Колхозой хони үсхэбэрилгые хүгжөөхэ хэрэгтэ фермымнай хонишод горьтойхон үүргэ дүүргээ. Жэшээлхэдэ, арба гаран жэлдэ хонишон ябаһан Дулмажап Балданова энэ жэлдэ 110 хонинһоо 118 хурьга абажа, хоролтогүйгөөр тэнжээһэн байна. Мүн хонишод Цырма Намжилова, Дулма Базарова, Дулма Дамдинова, Ханда Шагжеева ба бусад һайнаар хүдэлмэрилһэн байха юм.

Энэ жэлэй үбэлжэлгэдэ фермымнай муу бэшээр бэлэдхэһэн байгаа. Энэ намартаа зоотехническэ болзор соо 1500 толгой хонид искусственнаар ороондо оруулагдаһан, 1000 хониной байха типовой байра баригдаһан байна. Мүн шэнэ отарануудые нэгэдхэжэ, бригадна системэдэ оруулаабди.

Гэбэшье, манай түйлаһан эдэ зарим амжалтанууд партиин сентябрьска Пленумэй эрилтэдэ яашье харюусажа шадахагүй байна. Яахадааб гэхэдэ, хонидой нооһонойнь шанар хангалтагүй, хонин бүриһөө бага нооһон хайшалагдана. Жэл бүхэндэ хонидой олоороо һубайрха, мүн үхэхэ ябадал үзэгдэнэ. Эдэ бүхы үсөөнөөр хэлэгдэһэн дутуунууд гансал тэжээлэй база хүсэд байгуулжа шададаггүй, хонидоо хүсэд дулаан байрануудаар хангаагүй дээрэһээмнай болоно. Энэшье жэлдэ колхознай оройдоо 33 процент тэжээл бэлэдхэнхэй юм. Бидэнэр малажалаа саашадаа хүгжөөхын тула тэжээл бэлэдхэхэ асуудалые нэн түрүүн шиидхэхэ ёһотойбди. Гэхэ зуура, энэ асуудалые колхозой правлени хүсэд хэрэгсээдэггүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Колхозой луговодческо бригада тон муугаар хүдэлмэрилнэ. Бидэнэр саашадаа тэжээл бэлэдхэлэй асуудалые шиидхэбэл, малажалаа амжалтатайгаар хүгжөөжэ шадаха байнабди.

Манай колхозой хонишод хүдөө ажахые хүгжөөхэ гэһэн партиин сентябрьска Пленумэй тогтоолые дүүргэхын тула, мүн Сэлэнгын колхозуудай уряае халуунаар дэмжэжэ, саашадаа хони үсхэбэрилгые хүгжөөхэ зорилгоор социалистическэ уялгануудые абанхай. Мүнөө жэлэй үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэжэ, ерэхэ 1954 ондо хонидойнгоо тоо толгойе 8000-да хүргэхэ, нооһонойнь шанар һайжаруулха юм. Жэшээлхэдэ, нарин нооһотой хонинһоо 5 килограмм, нарибтар нооһотойһоо 4 килограмм, шэрүүбтэр нооһотойһоо 3,3 килограмм нооһо хайшалха, 100 эхэ хонин бүриһөө 110 хурьга абаха байна. Мүнөө жэлдэ кошарно-базова методээр 600 толгой хурьгадые тэнжээхэ. Тиихэдэ Дулма Дамдиновагай даадаг племенной отарын хонишод Ханда Шагжеева, Цырма Намжилова гэгшэд 100 эхэ хонин бүриһөө 112 хурьга, бүхы хонидһоо дунда зэргээр толгой бүриин 4,6 килограмм гансал нарин ба нарибтар нооһо хайшалха уялга абаа. Мүн хонишон Д. Балданова дээшэлүүлэгдэһэн социалистическэ уялта абаһан байна.

Мүнөө жэлэйнгээ үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэжэ, колхозно хони үсхэбэрилгые саашадань хүгжөөхын тула манай хонишодой абаһан эдэ социалистическэ уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхэнь лабтай. Бидэнэр парти, правительствынгаа даабарие дүүргэлтэ болгон, хүдөө ажахынгаа саашанхи хүгжэлтые туйлаха хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа, арга боломжоёо элсүүлхэбди.

САТИРЫН БУЛАН

Арба нарһан соо төөриһэн ахирһан шүүмжэлэгшэ

(А. Чеховой „Хамелеон" рассказай удхаар)

Нэгэтэ үглөө, нэгэ шүүмжэлэгшэ шүлэгүүдэй бишыхан сборник һэхэжэ һуутараа, арбан долоодохи хуудаһанда тогтон уншаба:

Арюун тунгалаг дайдада
Алтанхан таряалан сайрана.
Августын һэрюухэн һалхинда
Арюухан сэсэг найгана.
Агроном комбайнертай хоюулан
Алтанхан таряандаа ерэбэл даа,
Залаата колосынь эмиржэ,
—«Захалаея» гэжэ хэлэбэл даа.

Манай шүүмжэлэгшэ маргаад һууна. Д. Гамбалов зохёогоо. «Хэн Гамбалов гээшэб даа? Би юундэ мэдэнэгүй гээшэбиб? Би нэрыеньшье дуулаагүйб, теэд иигэжэ уранзохёолшо болобоб гэжэ шиидэбэ гү? Литература хадаа юун гээшэб гэжэ тэрэ мэдэхэ хүн гү? Энэ хадаа... Энэ хадаа... Белинский өөрөө хэлэһэн лэ байха... Герцен манда зааһан байха... Революционно агууехэ демокрадууд бидэниие һургаа... Харин эндэ энэ Д. Гамбалов жудхэжэ зүршэжэ, жэжэ шүлэгөөрөө... Үгы даа, заажа үгэхэ хэрэгтэй. Большевистскэ шууд хатуу, эблэршэгүй ёһо гуримаар заажа ойлгуулха ушартайбди».

Шүүмжэлэгшэ толгойгоо эльбэжэ, баруун шэхэнэйнгээ тэндэ маажаба. Гарынь һалганажа, гуурһаниинь бэхэеэ ононогүй. Яажа юун дээрэһээ сухалаа хүрэһэнөө өөрөөш мэдэнэгүй. Нэгэ аяга водопроводой бусалһан уһа уужа зүрхөө даруулаад бэшэжэ ороно. Нэгэ саг тухай болоод рецензэнь бэлэн болобо. Тэндээ Д. Гамбалов тухай иигэжэ бэшээ:

«...Д. Гамбаловай зохёоһон «Алтан тала» гэжэ «шүлэг» уншагшадые ехээр гайхуулһан ба хуулита ёһоор дурыень гутааһан байна. Зохёолшо хадаа өөрынгөө энэ «зохёол» соо манай үргэн уужам тала дайдын һайханиие, колхозой элбэг дэлгэр зуниие харуулхаяа һэдэһэн хэбэртэй. Энээнһээнь юун болооб? Автор хадаа бидэндэ найдуулан бэшэнэ:

Арюун тунгалаг дайдада
Алтанхан таряалан сайрана.

Урдаа табиһан зорилгоёо автор дүүргэжэ шадаагүй. Манай илалтата ажабайдалай һудалай долгилон сохилгые, ажабайдалай амиды амисхалые автор дуулажа бираагүй. Августын һалхин гансааран энэ шүлэг соо зайгуултан наадажа, «арюухан сэсэг найгуулна». Иигэжэ бэшээд, автор хадаа энээниие ехэ гоё гэжэ һанана. «Арюун сэсэгнай» хэрбээ тарянай ойро ургаа һаа буртаг үбһэн гэжэ нэрэтэй байдаг. Манай хүдөө ажалай түрүүшүүл тэрээнтэй хайрагүй тэмсэдэг. Революциин урдахи уранзохёолшодой элдэб сэсэг ба ургамалнуудые һайхашаан магтан дууладаг байһаниинь мэдээжэ. Манай зон мүнөө «поли дээрэһээ муу үбһэ зулгаажа хая!» гэжэ уряална, «Литератураһаа муу шүлэг холо хая!» гэжэ уряалан хэлэхэ саг бидэндэшье ерээ.

Энэ «шүлэгэй» автор хадаа эзэгүй хон жэн нютаг дайдые харуулһанаа гэнтэ мэдэрһэн байна. Тиигээд «зохёолоо» абарха зорилгоор агроном комбайнер хоёрые олоод, шэхэнһээнь хүтэлжэ асарна. Али бүхы зохёол соо дурдагдадаг эдэ хоёройшье ерэлгэ зохёолой удха хубилгаагүй. Тэдэ хоёр «захалая!» гээд авторай һанаашаар дабтана. Иигэжэ хайша хэрэгээр, иимэ нюдэ бүрлэнгеэр манай сэсэглэмэ һайхан байдал тухай уранзохёол соо...».

Энэ үедэ шүүмжэлэгшын һамган радиогоо табиба. Диктор соносхобо:
—Мүнөө «Алтан тала» гэжэ поэт Жамбаловай шүлэг шагнагты.

Шүүмжэлэгшэ толгойгоо эльбэжэ, зүүн шэхэнэйнгээ тэндэ маажаба. «Шүдхэр абааша схэ. Яагаад хэблэлэй алдуу гарааб? Хаанаһаа Жамбаловые, гэб гэнтэ, Гамбалов болгобоб? Иимэ юумэ болодог, гайхалгүй. Теэд мэдээжэ поэт Жамбаловай иигэжэ борохон шүлэг бэшээшэнь гайхалтай. Зүб лэ даа, литература гээшэ бэрхэтэйхэн хэрэг. Жамбаловшье һаа һулабтар шүлэг бэшэжэ болоо юм бээз. Нарандашье хара толбо бии юм гэдэг. Теэд, яаба хээбэшье энээхэн шүлэг соо һониншье, удхатайшье юумэ биил даа.

Үглөөнэй арба нэгэ часта рецензи эгээл хүсэндөө оробо. Тэрээн соо «Алтан тала» гэжэ Д. Жамбаловай шүлэг тушаа иигэжэ хэлэгдэнэ.

...«Алтан тала» гэжэ шүлэг соогоо манай мэдээжэ поэт Д. Жамбалов бишыхан юумээр ехые харуулан хэлэжэ шадаа Энэ хадаа ёһотоороо оюун бэлигтэй, уран нарин зохёолшын бодото шэнжэ шанар мүн байна. Тус шүлэг соо оройдоол 8 мүр! Хэды тиигэбэшье, мүрэй олонһоо дулдыдаха бэшэ. Автор хадаа тон бишыхан шүлэг соо манай олохон поэдүүд болон уранзохёолшодой хаража шададаггүй юумэнүүдые хаража шадаа. Социалистическэ бодото байдал гэжэ манай нэрлэдэг энэ бүхы гэрэлтэ һаруул юумэнүүд энэ бишыхан шүлэгтэ багтан гэрэлтэнэ. Тон шухалань юуб гэхэ гэбэл, манай ажабайдалай амиды һайхан амилалгые автор гүнзэгы бодол, гүн сэжэжэрээ дуулан ойлгожо шадаа.

Арюун тунгалаг дайдада
Алтанхан таряалан сайрана.

Али зэргэ нарата һайхан, намжаа гоё нютаг орон манай урда харагдана гээшэб! Инаг һайхан Эхэ оронойхнай нангин нэгэ булан энэ гэжэ бидэнэр заанабди. Эдээхэн хоёр мүрнүүдые уншаад байхада ехэхэн мэргэжэлтэй, томохон зохёолшын гар хүрэнхэй гэжэ этигэхээр байна бшуу.

Августын һэрюухэн һалхинда
Арюухан сэсэг найгана.

Поэт Жамбалов олон үгэгүй, үсөөхэн үгөөр ехэ картина зурагалан үгэжэ шададаг. Манай нюдэндэ августын үдэрэй зүһэ шарай сэлмэгээр үзэгдэнэ бэшэ аал? Арюухан сэсэг найгана. Энээн тухайда анханда олонто удаа хэлэгдэһэн юм. Гэбэшье, эндэ тон шэнээр, тон ондоогоор эдэ мүрнүүд соностоно. Эдэ мүрнүүд тон ехэ энхэрүү дуратайгаар, һониноор бэшэгдэнхэй. Сээжэлдээд хэлэжэл, хэлэжэл байха дуран хүрэнэ. Автор олон зониие полидо асаржа үйрүүлнэгүй, тиибэшье зоной омогтой халуун дуу хөөрөөе зүрхөөрөө мэдэрэн соносонобди. Уранзохёолшо бидэндэ агроном комбайнер хоёрые харуулаа. Эдэнэр манай полиин эзэд ха юм! «Захалая!» гээд лэ хэлэнэ. Энэ ганса үгэнь боецүүдэй «Гал!» гэжэ хэлэһэн команда шэнги гүнзэгы символическа удхаар дүүрэн».

Үүдэ тоншобо. Газетын шэнэ номернууд. Манай шүүмжэлэгшэ газетэдэ рецензи хараба. Энэ номойнь тухайда хэнэйшье мэдэхэгүй залуушуул, университедэй студентнэр бэшэһэн байба.

Шүүмжэлэгшэ улаан карандашаар зуража байжа уншана. Сухалтайшаг, хэндэшье сухалдаһыень бү мэдэе. Шүлэгэй авторнуудта, газетын редакцида сухалдаа юм гү? Али рецензи бэшэһэн студентнэр зэмэтэй гү? Иигэжэ манай шүүмжэлэгшэдтэй зүбшэнгүй. Һанамжыень һурангүй рецензи гаргажархиба ха юм даа.

Сайгаа уужа һуухадаа һамгандаа хэлэнэ:,—рецензи уншааб. Залуушуул бэшээ даа... Заримдаа хүхиргөөд абана, заримдаа данишье зөөлэдүүлнэ... Заримдаа газартаа арсаатайхан... Теэд юрэнхыдөө...

Чимит Цыдендамбаев.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Прибайкальска аймпотребсоюз хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ"

Иимэ гаршагтайгаар манай газетын октябриин 11-нэй номерто толилогдоһон статья соо Прибайкальска аймпотребсоюзай олонхи магазинууд хүдөөгэй ажалшадай дунда худалдаа наймаа муугаар ябуулна, ажалшадай эрилтэнүүдые хараада абанагүй. Мүн аймцентртэхи чайна соо ариг сэбэр сахигданагүй гэжэ хэлэгдэһэн юм.

Статья соо хэлэгдэһэн баримтануудые шалгахада булта зүб байба. Энэ статья аймпотребсоюзай правлениин заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, дээрэ дурсагдаһан дутагдалнуудые усадхаха талаар зохихо хэмжээ абтаба. Худалдаа наймаанай гурим эбдэһэнэй түлөө Турунтаевска сельпогой худалдаа наймаанай таһагые даагша нүхэр Молчановта зэмэ тохогдобо.

Чайна соогоо зохид услови байгуулха ба эдеэ хоолой зүйлнүүдые олошоруулха даалгабари чайные даагша нүхэр Шергинада үгтэбэ гэжэ манай редакцида Бурмонкоопсоюзай правлениин түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Андриянов мэдээсэбэ.

И. В. Сталинда памятник Пльзен городто нээгдээ

ПРАГА, ноябриин 8. (ТАСС). Үсэгэлдэр Пльзен городто Радбуза мүрэнэй эрье дээрэ И. В. Сталинда табигдаһан памятник нээгдээ.

Энэ событида зорюулагдаһан митингдэ тус городой 80 мянга гаран хүн зон, мүн Пльзенскэ областиин бүхы районуудай делегацинууд суглараба.

Чехословацка республикын президент Антонин Запотоцкий, премьер-министрын нэгэдэхи орлогшо ба национальна обороной министр Алексей Чепичка гэгшээр толгойлогдоһон правительственна делегаци, Чехословакиин коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй гэшүүд, мүн СССР-һээ Чехословакида байгаа посольствын советник П. Г. Крекотень памятнигай нээгдэхэдэ байлсаба.

Митинг дээрэ президент А. Запотоцкий үгэ хэлэбэ.

И. В. Сталинда памятник Корейн Канге городто нээгдэбэ

ПХЕНЬЯН, ноябриин 9. (ТАСС). Ноябриин 7-до Тяган провинциин центр Канге городто И. В. Сталинда памятник нээгдэбэ. Партийна ба олониитын организацинуудай, предприятинуудай ба һургуулинуудай түлөөлэгшэд памятнигай дэргэдэ сэсэгүүдые табиба.

Корейе сүлөөлхын түлөө байлдаануудта наһа бараһан советскэ сэрэгшэдтэ зорюулагдаһан памятник мүн тэрэ лэ үдэр Вонсанда баярай оршон байдалда нээгдэбэ.

Чехословацко-советскэ хани барисаанай һара

ПРАГА, ноябриин 9. (ТАСС). Чехословацко-советскэ хани барисаанай һаратай дашарамдуулан, үсэгэлдэр Прага, Брно, Братислава ба Кошице городуудта советскэ фильмнүүдэй фестиваль эхилбэ.

Премьер-министр Вильям Широкий лүрүүтэй правительствын гэшүүд, Национальна суглаанай түрүүлэгшэ Зденек Фирлингер, Чехословакиин коммунистическэ партиин ЦК-гэй секретарьнууд, гүрэнэй ба олониитын организацинуудай түлөөлэгшэд, наукын болон культурын ажал-ябуулагшад столицада кинофестивалиин нээгдэхэдэ байлсаба. СССР-һээ Чехословакида байгаа посол А. Е. Богомолов, арадай демократиин оронуудай дипломатическа түлөөлгэтэ зургаануудай толгойлогшонор, советскэ культурын ажал-ябуулагшадай делегациин гэшүүд ба советскэ киногой хүдэлмэрилэгшэдэй делегациин гэшүүд фестивалиин нээгдэхэдэ тэрэшэлэн байлсаба.

Прагада кинофестивалиин нээлгэ дээрэ «Василий Бортниковой бусан ерэлгэ» гэжэ советскэ уранһайханай фильм харуулагдаба.

Польшые сүлөөлхэ үедэ наһа бараһан советскэ сэрэгшэдэй дурасхаалые польско ажалшад тэмдэглэжэ байна

ВАРШАВА, ноябриин 9. (ТАСС). Польско Арадай Республикын ажалшад Польшые сүлөөлхын түлөө тэмсэлдэ наһа бараһан баатарлиг советскэ сэрэгшэдэй дурасхаалые тэмдэглэжэ байна. Сүлөөлэгшэ Советскэ Армида баяр баясхалангай обелискнүүдэй нээгдэһэнтэй дашарамдуулан, үсэгэлдэр Гдыня, Радом, Лиманово городуудта баяр ёһолол болобо.

Гдыняда Костюшкин нэрэмжэтэ сквер дээрэ обелиск табигдаа. Обелискын нээгдэхэдэ портовой хүдэлмэришэдэй, судоверфиин хүдэлмэришэдэй, матросуудай, залуушуулай олон түлөөлэгшэд сугларба. Радомдо обелискын баярай оршон байдалда нээгдэхэдэ, городой 40 мянга шахуу хүн байлсаба. Лимановодо 10 мянган ажалшадай суглараад байхада, обелиск нээгдээ.

„Советскэ Союзай ба Чехословацка республикын хоорондо хани барисаан, харилсан туһалалсалга ба дайнай хойто тээхи хани харилсаан тухай договорой 10 жэлэй ой“ гэжэ выставкэ Прагада нээгдээ

ПРАГА, ноябриин 8. (ТАСС). «Советскэ Союзай ба Чехословацка республикын хоорондо хани барисаан, харилсан туһалалсалга ба дайнай хойто тээхи хани харилсаан тухай договорой 10 жэлэй ой» гэжэ выставкэ мүнөөдэр Прагада нээгдээ.

Премьер-министрын орлогшо ба культурын министр Вацлав Копецкий, правительствын бусад гэшүүд, чехословацко-советскэ хани барисаанай союзай түрүүлэгшэ Зденек Неедлы, чехословацко-советскэ хани барисаанай һаратай дашарамдуулан Прагада ерээд байгаа ВОКС-ын делегациин гэшүүд выставкын нээгдэхэдэ байлсаба.

Чехословакиин түрүү предприятинууд

ПРАГА, ноябриин 9. (ТАСС). Профсоюзуудай Центральна соведэй секретариат хадаа 1953 оной гурбадахи кварталда Чехословацка республикын предприятинуудай социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргаба. Предприятинуудай 102 коллектив мүрысөөндэ илаа гэжэ мэдэрэгдээ. Министрнүүдэй Соведэй, профсоюзуудай Центральна соведэй гү, али зохихо союзай ЦК-гэй дамжуулгын Улаан тугууд тэдээндэ барюулагдаха байна.

Илагшадай дунда—Хойто чешскэ хүрэн нүүрһэнэй бассейнэй эб найрамдалай тала баригшадай нэрэмжэтэ шахтын шахтёрнууд байна. Тэдэнэр түсэбһөө гадуур 31.370 тонно нүүрһэ малтан абаа. Түсэбөө 119,42 процент дүүргэһэн Подониновско нефтянигууд тэрэшэлэн илагшадай тоодо оролсобо.

Финско-советскэ хани барисаанай һара

ХЕЛЬСИНКИ, ноябриин 8. (ТАСС). Финско-советскэ хани барисаанай заншал болоһон һара мүнөөдэр Хельсинкидэ университедэй актова зал соо нээгдэбэ. Финляндиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Тернтрен, СССР-һээ Финляндида байгаа посланник В. З. Лебедев, Хитадай Арадай Республикын ба арадай демократиин оронуудай дипломатическа түлөөлэгшэд, советскэ культурын ажал-ябуулагшадай делегациин гэшүүд, финскэ олониитын түлөөлэгшэд зал соо байлсаба.

«Финлянди—Советскэ Союз» обществын түрүүлэгшэ Кильпи үгэ хэлэбэ.

Тэрэнэй һүүлээр концерт табигдаба. Финско-советскэ хани барисаанай һаратай дашарамдуулан, Финлянди ерэһэн советскэ артистнууд финскэ артистнуудтай хамтадаа наадаба.

Франциин демократическа хүсэнүүдэй илалта

ПАРИЖ, ноябриин 7. (ТАСС). Франциин демократическа хүсэнүүд шэнэ илалта туйлаба. Үсэгэлдэр Национальна суглаан хадаа депутадууд-коммунистнууд Жак Дюкло, Этьен Фажон, Франсуа Бийу ба Раймон Гюйо гэгшэдэй парламентска ойроо хүртэшэгүй эрхэ хаһалгые буруушааһан парламентска ойроо хүртэшэгүй эрхын асуудалнуудай талаар комиссиин элидхэл ба шиндхэбэрие 302 голосоор һайшааба, буруушаажа 291 голос үгтөө.

Комиссиин дурадхалые голосовалхын урда тээ үгэ хэлэлгэн болобо. Депутат-коммунист Этьен Фажон үгэ хэлээ. Коммунистнуудые гэмнэхэдээ, правительство хадаа боннско ба парижска сэрэгэй договорнуудые ратификацилхаяа байһанай урда тээ оппозициин 4 депутадуудһаа «сүлөөрхэ» ба Вьетнамдахи колониальна дай үргэлжэлүүлгэдэ эсэргүү тэмсэлдэ французска арадай хүсэнүүдые нэгэдүүлгэдэ һаад хэхэ хүсэлтэй байгаа гэжэ Фажон мэдүүлбэ.

Канадада забастовкын хүдэлөөн болоно

ОТТАВА, ноябриин 9. (ТАСС). «Глоб Энд Мэйл» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, забастовко соносхохые һая мэдүүлһэн целлюлозно-саарһанай промышленностиин 15 мянган хүдэлмэришэдэй ба эзэдэй хоорондо хэлсээн туйлагдаа. Хүдэлмэришэд салин хүлһөө гурбан процентээр дээшэлүүлхэ ябадал туйлаба.

Германска проблемые шиидхэхэ талаар национальна конференци

ПАРИЖ, ноябриин 9. (ТАСС). Германска проблемые шиидхэхэ талаар национальна конференци үсэгэлдэр Парижда болоо. Тэрэ хадаа Франциин олониитын ба политическэ бүлэг ажал-ябуулагшадай үүсхэлээр зарлагдаһан байна. Французска Национальна суглаанай олон депутадууд, республикын соведэй гэшүүд, префектурын, урдань эсэргүүсэлгын хүдэлөөндэ хабаадагшадай департаментска организацинуудай гэшүүд, дайнай инвалидууд—политическэ олон янзын үзэл бодолтой ба партийна хамаадалгатай хүнүүд конференцидэ ерэбэ.

Үгэ хэлэһэн бүхы хүнүүд хадаа «европейскэ хамгаалгын нэгэдэлэй» халха доро германска милитаризмые һэргээлгэтэй дашарамдуулан французска олониитын гүн сэхээр һанаагаа зобонги байһаниие мэдүүлбэ, парижска ба боннско договорнууд Францида үхэлэй аюултай байна гэжэ тэмдэглэбэ.

Национальна суглаанай депутат Анри Бурэ (МРП-гэй парти) иигэжэ мэдүүлбэ: «Франциин бэеэ даанхай байдалай ба тэрэнэй армиин тусгаар тогтонилой аша туһада, эб найрамдалай аша туһада бидэнэр боннско ба парижска договорнуудта эсэргүүсэн тэмсэнэбди».

Элдэб олон үзэл бодолтой хүнүүд «бузар проектдэ эсэргүү» хамтын тэмсэл хэхын тула нэгэдэнэ гэжэ Парижын муниципальна соведэй түрүүлэгшын орлогшо Жан Обюртэн тэмдэглэбэ. Урдын министр Луи Марен «европейскэ армиие» байгуулгын проектые тэрэшэлэн эрид шангаар буруушаагаа. «Боннско ба парижска договорнуудые буруушаахадаа, — гэжэ тэрэ хэлэбэ.—би манда аюултай авантюристическэ ямаршье политикые буруушаанаб». Национальна суглаанай депутат Жильбер де Шамбрэн, Парижскэ университедэй юридическэ факультедэй профессор Бернар Лавернь, республикын соведэй гэшүүн Лео Амон (МРП-гэй парти) гэгшэд иимэ лэ мэдүүлгэнүүдые хэһэн байна.

Урдада сүлөөрэлгын национальна хүдэлөөндэ хабаадаһан уранзохёолшо Луи де Вильфос хадаа французска патриодууд болон запасай офицернууд «булад шлемой» гэшүүдтэй ба Орадурай хүн зониие хюдагшадтай хамтадаа армида хэзээдэшье орохогүй юм гэжэ мэдүүлбэ. «Европейскэ армида» оролго хадаа Францие гитлеризмһээ сүлөөлхын түлөө тэмсэлдэ наһа бараһан французуудай дурасхаалые доромжолһон ябадал болохо байгаа.

«Европейскэ армиин» идей американска правительствоһаа эшэ үндэһэтэй юм, Францида энэ арми бодото ехэ аюул болохо байна, бүхы французска арад боннско ба парижска сэрэгэй договорнуудай ратификацилга болюулхын тулада үргэн кампани бүхы орон дотор хэжэ эхилхээр бэлэн гэжэ дайнда нюдөө гээһэн инвалид Блонкур хэлэбэ.

Энэ конференци хадаа германска проблемые эбэй ёһоор шиидхэхын түлөө, Франциин бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэлдэнь французска арадай бэхижэхэ байгаа хүсэнүүдэй демонстраци болоо.

Вьетнамда французска командованиин ээлжээтэ диилдэлгэ

ШАНХАЙ, ноябриин 8. (ТАСС). Нинь-Бинь райондо (Вьетнамай хойто хуби) французска сэрэгүүдэй шэнээр диилдэһэн тухай Вьетнамска верховно командованиин ноябриин 7-до толилһон коммюнике соо хэлэгдэнэ. Октябриин тэнгээр французска командовани «Индо-Хитадтахи дайнай эхилһэн сагһаа хойшо эгээн хүсэтэ добтолго» үргэнөөр зарлан, Нинь-Бинь райондо хэһэниинь мэдээжэ. Хэдэн үдэр үнгэрөөд байхада, вьетнамска Арадай армиин частьнууд интервентнүүдэй добтолгые зогсообо. Хүсэнүүдээ шэнээр эмхидхэжэ, французска сэрэгүүдэй главнокомандалагша Наварр октябриин 25-да Нинь-Биньһээ урдуур хоёрдохи добтолго хэһэн байна. Моторизованно частьнуудаар, артиллери ба авиацяар дэмжэгдэһэн сэрэгүүд байлдаанда оруулагдаба.

Энэ районо 20 үдэр болоһон байлдаануудай үедэ французска сэрэгүүд бүхы дээрээ 3800 хүниие гээбэ. Французска сэрэгүүдэй үлэтдэлнүүд гэдэргээ сухариха ба добтолгоёо зогсоохо баатай болоһон байгаа гэжэ коммюнике соонь хэлэгдэнэ.

Французска колонизаторнууд «американска эзэдэйнгээ этигэлдэ орохын тула» Индо-Хитадта США-гэй вице-президент Никсоной ерэһэнтэй дашарамдуулан энэ добтолго хэбэ гэжэ Вьетнамска информационно агентствын сэрэгэй асуудалнуудые эрхилһэн шэнжэлэгшэ Шин Нгиа заана.

ТРИЕСТДЭХИ СОБЫТИНУУД

РИМ, ноябриин 7. (ТАСС). Ноябриин 5-да Триестдэ болоһон ехэ инцидентнүүд тухай бүхы газетэнүүд мэдээсэнэ. Бүхэли үдэрэй турша дотор олон бүлэг студентнүүд Триестые ба «А» зоные Италида нэгэдүүлхэ эрилтэ хэжэ, демонстрацинуудые эмхидхэбэ. «Унита» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, англо-американска сэрэгэй засагаархидаар хинагдалаг гражданска полици демонстрациин үедэ сүмэ соо нюугдаһан студентнүүдтэ добтолбо. Сүмэ дотор шанга тулалдаан болоо. Хэдэн сагай үнгэрөөд байхада, тэрэ лэ районо английска офицерэй командалһан полициинхидай ба бүлэг гражданинуудай хоорондо тулалдаан болобо. Полициинхид буудажа, 2 хүниие алаһан ба 100 шахуу хүниие шархатуулһан байна. Демонстрацида хабаадагшад английска ба американска сэрэгэй машинануудые хүмэрюулбэ. Американска нэгэ полковнигые шулуугаар шэдэжэ шархатуулба.

Эдэ тулалдаануудтай дашарамдуулан, сэрэгэй отрядууд англо-американска сэрэгэй администрациин бүхы байшангуудые хамгаална. Траурай тэмдэг болгон, кинотеатрнууд ба магазинууд хаагдаа.

ПАРИЖ, ноябриин 6. (ТАСС). Парижын радио иигэжэ дамжуулна: «Мүнөөдэр Триестдэ шэнэ тулалдаанууд болож, 6 хүн алагдаһан ба олон хүн шархатаһан байна. Американска болон английска сэрэгүүд городой центральна хубида оробо».

ПАРИЖ, ноябриин 6. (ТАСС). Франс Пресс агентство иигэжэ дамжуулна:

«Ноябриин 5-да ТАНЮГ гэжэ югославска агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Триестдэхи югославска делегациин толгойлогшо Земляк Триестын Сүлөөтэ Территориин англо-американска сэрэгүүдэй командалагша генерал Уинтертон гэгшэтэй уулзаһан ба Триестдэ итальянска сэрэгэй хубсаһа үмдэһэн хүнүүдэй ерэлгые буруушааһан байна. Олониитын ба административна байшангууд дээрэ, һургуулинууд ба музейнүүд дээрэ итальянска тугуудые үлгэһэн, мүн словенскэ тугуудые зайлуулхыень Триестын полициин баалаһан ябадалда эсэргүү протест тэрэшэлэн мэдүүлбэ».

Бельгийскэ арад „Европейскэ армида“ эсэргүүсэнэ

БРЮССЕЛЬ, ноябриин 9. (ТАСС). Эб найрамдал хамгаалха бельгийскэ комитет «европейскэ хамгаалгын нэгэдэл» тухай договорые ратификацилга тушаа Бельгидэ хэгдэжэ байгаа асуултын түрүүшын дүнгүүд тухай коммюнике толилбо.

Ороной элдэб олон провинцинуудай эгээн томо 18 предприятинууд дээрэ хэгдэһэн асуултын дүнгүүд коммюнике соо дурсагдана. 17.500 бюллетеньһээ 13.875 бюллетень, тайлбарилан хэлэхэдэ, 80 процент шахууень договор ратификацилгые буруушаажа үгтөө. Оройдоол 353 хүн ратификацилхын түлөө голосовалба. Бусад 3.290 хүниинь бюллетеньнүүдые бүридхэнгүйгөөр үгэжэ, һаналаа мэдүүлээгүй.

„Европейскэ арми тухай“ договорые ратификацилгада эсэргүү тэмсэл шангадана

ПАРИЖ, ноябриин 9. (ТАСС). Германска проблемые шиидхэхэ талаар үсэгэлдэр болоһон национальна конференци дээрэ резолюци нэгэн һаналаар абтаба. Конференцидэ хабаадагшад боннско ба парижска договорнуудые ратификацилга тохёолдуулхагүйн тулада бүхы хүсэеэ зорюулхаар бэлэн байһан тухайгаа тус резолюци соо мэдүүлнэ. «Франци хадаа Германи тушаа өөрынгөө политика сүлөөтэйгөөр тодорхойлхын тула юридическэ ба дипломатическа арга хэрэгсэлнүүдтэй юм» гэжэ резолюци соонь хэлэгдэнэ.

Конференцидэ хабаадагшад «европейскэ армида» эсэргүү тэмсэдэг бүхы хүнүүдые нэгэдүүлжэ үргэлжэлхөөр, мүн боннско ба парижска договорнуудые французска парламентын буруушааха хүрэтэр тэмсэхээр эрид шиидэнги байһанаа мэдүүлбэ.

Паньмыньчжоньдохи зүблөөн дээрэ

ПЕКИН, ноябриин 8. (ТАСС). Синьхуа агентствын дамжуулһанай ёһоор, Корея тушаа политическэ конференци тухай асуудалаар хоёр талын хэлсээндэ хабаадагша КНДР-эй ба КНР-эй делегацинуудай үсэгэлдэр толилһон коммюнике соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

Ноябриин 6-да туйлагдаһан хэлсээнүүдтэй зохилдуулан, Политическэ конференци тухай асуудалаар хэлсээнүүдэй зүблэхэ зүйл зохёохын тула хоёр талын советнигүүдэй заседаниин түхэлтэйгөөр ноябриин 7-до һэргээгдэбэ.

Заседанинуудые хаагдамал гуримаар хэхэ, зүбшэн хэлсэлгын ябасые соносхохогүй гэжэ американска тала советнигүүдэй заседани дээрэ дурадхаба.

Бүхы дэлхэйн арадууд политическэ конференци тухай асуудалые зүбшэн хэлсэлгын амжалтатайгаар дүүргэгдэхые хүсэнэ, тиин хоёр талын түлөөлэгшэдэй заседанинууд үедэ байһандал адляар, советни[гүү]дэй заседанинууд хаагдамал гур[и]маар заабол хэгдэхэ ёһотой бэ юм гэжэ корейско-хитадай тала дуулбэ. Гэбэшье, зүблэхэ зүйл хоёр талын советнигүүдэй зохёо донь туһалха юм гэжэ нүгөө тал тоолоо һаань, хэлсээнүүдые гуримтайгаар хэхые буруушаа нагүйбди гэжэ манай та хэлэбэ. Гэбэшье, ямаршье ла хадаа хаагдамал гурима хэгдэдэг заседанинуудые зогсоо ба шухала гэжэ тоолоһон ушар элеэр зүбшэн хэлсэлгэ хэжэ ша ха байна.

Энэ дурадхалые нүгөө тала ба. Тиин советнигүүдэй заседа нууд хаагдамал гуримтайгаар дэхэ болобо.

Советнигүүдэй удаадахи заседа ноябриин 9-нэй 11 часта болохо

Лейборист Доннелиин мэдүүлгэ

ЛОНДОН, ноябриин 8. (ТАСС). Пресс Ассошиэйшн агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, парламентын гэшүүн лейборист Десмонд Доннели Хитадай Арадай Республика тушаа баруун гүрэнүүдэй хараа бодол тухай хэлэхэ зуураа, Понтиеуитдэ иигэжэ мэдүүлбэ: «Би хитад тухай асуудалаар англо-американска со зай таһалагдахые хүсэнэб. Бару оронуудай мүнөөнэй хараа бо тэнэг, удхагүй байна. Англий правительствын гэшүүдэй хэн ни ниинь энээн тухай американецууд мэдүүлхэ зоригтой болохо сагы ерээ».

Мосаддыгые сүүдлэлгэ

ЛОНДОН, ноябриин 8. (ТАСС). Рейтер агентствын дамжуулһанай ёһоор, Иранай премьер-министр байһан Мосаддыгые мүнөөдэр сүүдлэжэ эхилбэ.

Сүүдэй боложо байһан султа бадска хэрэмые танкнуудтай ба немашинануудтай сэрэгэй част нууд хамгаална.

Турцитай сэрэгэй договор Иранай баталхыень США баалана

ТЕГЕРАН, ноябриин 8. (ТАСС). «Техране Мосаввар» гэжэ иранска журналай бэшэһэнэй ёһоор, Иранай ба Турциин хоорондо сэрэгэй договор баталуулхын тула Тегеран Анкарада ба Вашингтондо нюу хэмжээнүүд бэелүүлэгдэжэ байна

Советскэ ба польско футболистнуудай нүхэрэй ёһоной уулзалга

ВАРШАВА, ноябриин 8. (ТАСС). Советскэ ба польско футболистнуудай хоорондо нүхэрэй ёһоной уласхоорондын уулзалга мүнөөдэр Варшавада польско Арадай армиин стадион дээрэ болобо. «Спартак» гэжэ обществын московско футбольно команда хадаа Польш 1953 оной чемпион, «Уния» гэ футбольно командатай уулзаба.

Советскэ футболистнууд илаб Тоо 4:2 болоо.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ.

СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ҺЭРГЭЭН БОДХООХО БА ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ 5-дахи УРЬҺАЛАМЖА

1953 оной октябриин 25-да Фергана городто болоһон шүүбэринүүдэй 6-дахи тиражай

СПРАВОЧНА ТАБЛИЦА

Урьһаламжын бүхы разрядуудтахи серинүүд ба облигацинууда удаадахи номернуудта шүүбэринүүд буугаа гэбэл:

Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№
080190	33*)	1 000	085922	1—50	500	090289	1—50	200	094640	1—50
080201	38*)	10 000	085968	26*)	10 000	090298	11*)	1 000	094884	47*)
080400	1—50	200	086081	24*)	1 000	090471	19*)	10 000	094899	1—50
081056	27*)	1 000	086084	1—50	500	090490	1—50	200	094900	47*)
081117	1—50	500	086141	10*)	5 000	090491	02*)	1 000	095017	1—50
081140	25*)	1 000	086215	06*)	1 000	090643	1—50	200	095309	40*)
081323	44*)	1 000	086294	04*)	1 000	090790	1—50	500	095313	1—50
081600	1—50	200	086313	35*)	1 000	090812	15*)	1 000	095343	1—50
081730	35*)	5 000	086359	1—50	500	090876	20*)	1 000	095344	1—50
081840	12*)	1 000	086416	18*)	1 000	090930	32*)	1 000	095372	11*)
082081	02*)	1 000	086488	1—50	200	091075	43*)	1 000	095713	15*)
082090	08*)	1 000	086583	1—50	200	091287	1—50	200	095765	39*)
082144	1—50	200	087039	31*)	1 000	091375	1—50	200	095789	08*)
082145	11*)	1 000	087046	33*)	1 000	091403	22*)	5 000	095877	17*)
082216	48*)	1 000	087098	1—50	200	091812	48*)	1 000	095978	48*)
082266	38*)	1 000	087132	1—50	500	092078	1—50	500	096174	46*)
082274	1—50	200	087143	45*)	1 000	092082	27*)	1 000	096175	01*)
082298	32*)	1 000	087224	15*)	1 000	092247	20*)	25 000	096217	1—50
082442	41*)	1 000	087429	1—50	200	092252	45*)	1 000	096355	03*)
082585	1—50	200	087686	15*)	1 000	092283	1—50	200	096860	04*)
082657	24*)	1 000	087824	26*)	1 000	092491	1—50	200	096952	1—50
082882	1—50	200	087987	1—50	200	092542	29*)	1 000	097083	1—50
082935	21*)	1 000	087997	46*)	1 000	092665	03*)	5 000	097270	1—50
083066	12*)	1 000	088145	14*)	1 000	092882	08*)	1 000	097568	1—50
083207	36*)	1 000	088167	1—50	500	092926	33*)	1 000	097690	13*)
083630	04*)	5 000	088168	1—50	200	093138	30*)	1 000	097716	1—50
083676	28*)	1 000	088242	11*)	1 000	093199	1—50	200	097725	43*)
083780	32*)	1 000	088351	46*)	5 000	093201	1—50	500	097799	03*)
083794	1—50	500	088417	22*)	1 000	093233	34*)	1 000	097847	38*)
083910	32*)	1 000	088441	01*)	1 000	093253	1—50	200	097852	33*)
084066	47*)	10 000	088512	45*)	1 000	093358	1—50	200	097856	33*)
084155	36*)	1 000	088785	34*)	1 000	093403	1—50	200	098116	1—50
084190	35*)	1 000	088791	20*)	1 000	093531	18*)	1 000	098151	25*)
084210	1—50	500	089104	42*)	1 000	093539	1—50	200	098353	02*)
084265	26*)	5 000	089225	1—50	500	093572	09*)	5 000	098516	12*)
084662	1—50	200	089255	20*)	1 000	093608	17*)	1 000	098578	37*)
084721	1—50	200	089312	1—50	200	093665	18*)	1 000	098611	17*)
084765	39*)	1 000	089360	1—50	200	093782	16*)	1 000	098748	19*)
084799	48*)	1 000	089382	17*)	1 000	094137	1—50	200	099103	09*)
084800	1—50	200	089489	1—50	500	094145	14*)	1 000	099131	34*)
084834	37*)	1 000	089633	1—50	200	094250	1—50	200	099235	1—50
085306	37*)	1 000	089693	08*)	1 000	094326	04*)	1 000	099342	13*)
085505	1—50	200	089719	04*)	1 000	094453	45*)	1 000	099520	47*)
085519	1—50	200	089761	14*)	5 000	094590	1—50	200	099676	48*)
085601	50*)	1 000	090035	21*)	1 000	094595	1—50	500	099979	1—50
085847	1—50	500	090067	1—50	200					

*) Энэ сериин облигацинуудай нүгөө 49 номернуудта тус бүри 200 түхэри шүүбэринүүд буугаа.

Шүүбэринүүдэй тираж үнгэргэхэ Комиссиин түрүүлэгшэ—ажалшадай депутадуудай Ферганска областной Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын орлогшо П. А. ОСТАПЕНКО

Комиссиин харюусалгата секретарь М. А. СМИРНОВ

Мүнөөдэр КИНОТЕАТРНУУДТА

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта — «Неразлучные друзья» (11 ба 12 ч. 30 м.), «Серебристая пыль» (14, 16, 18, 20 ба 22 ч.), киножурнал «Новости дня» № 53.

«ЭРДЭМ» кинотеатрта — «Бакин (11, 13 ба 23 ч.), «Враги» 1-дэхи (15 ба 19 ч.), «Враги» 2-дохи сери ба 21 ч.).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23, партийной жизни, сельского хозяйства—10.17, пропаганды в переводов—6-84, культуры в быта, промышленности —4-52, мест информации в писем—11.05 Для междугородных переговоров—16.

Н—00674. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР.